

Glasilo

kanadskih Slovencev

Leto 10 - številka 1 - september 2006

O pšenici

*Tega nikdar ne pozabi,
da po rodu si kmetica,
da ti uspavanko je pela
v pšeničnem polju prepelica.*

Te vrstice so pred štirimi, petimi desetletji slovenska dekleta rada zapisovala prijateljicam v spominske knjige, saj je bila naša slovenska domovina takrat še pretežno agrarna. Mnoge kanadske Slovenke se še živo spominjajo tistih daljnih časov, ko so v domačem kraju s srpi žele pšenico, čeprav se jih je večina v Kanadi ustalila v mestih. Marsikatera Slovenka v Kanadi si včasih iz nostalgije kupi šop žitnega klasja, da bi jo spominjal na žetev, mlatev, na vaške mline ob rekah in potokih, na bel kruh, ki je bil na mizi le ob najpomembnejših kmečkih opravilih in za praznike.

Pšenice in belega kruha nam v Kanadi ne manjka, toda zdravniki nam priporočajo, naj rajši jemo črn kruh, ki je bolj zdrav, in če že jemo bel kruh, naj bodo moki primešani tudi otrobi.

Kanada je četrta največja proizvajalka žita na svetu. Večino pšenice pridelajo v provincah Saskatchewan, Manitoba in Alberta, ker pšenica ni tako zahtevna in prenese tudi dokaj suho klimo. Zaradi hladnejšega podnebja gojijo predvsem pomladno pšenico, ki dozori konec poletja in jo navadno žanjejo v začetku septembra. V prerijskih provincah Kanada prideluje več vrst pomladne pšenice, kot Canada Western Extra Strong (okoli 300.000 ton letno), ki je odlična za krušno moko, Canada Prairie Spring White (okoli 500.000 ton letno), ki se odlično melje in iz katere pridobivajo moko za vsesplošno uporabo, Canada Prairie Spring Red (okoli en milijon ton letno), iz katere moka je najbolj primerna za francoski kruh, testenine in druge izdelke, Canadian Western Red Spring (okoli 20 milijonov ton letno), ki vsebuje veliko proteina in glutena, ter Canada Western Amber Durum (okoli 4 milijone ton letno), ki je bolj rumenkaste barve in se odlično melje. Moko, ki jo dobijo iz te pšenice pri prvem mletju, imenujejo semolina in je najbolj primerna za izdelavo testenin. Kanada je največji izvoznik durum pšenice; izvažajo jo v 40 držav in pokriva 50 do 60 odstotkov svetovnega trga; največ je proda italijanskim proizvajalcem testenin. V kanadskih prerijskih provincah proizvajalce žita zastopa tržna agencija Canadian Wheat Board, ki skupno zastopa 85.000 kmetov.

Če boste ob fotografiji pšeničnega klasja pomislili na moko in kruh, se spomnite tudi tistih, ki jim kruha primanjkuje.

Ustanovljeno - Established in 1996

GLASILO kanadskih Slovencev

Izdaja - Vseslovenski kulturni odbor
Published by - All Slovenian Cultural Committee
770 Browns Line, Toronto, ON M8W 3W2
www.theslovenian.com

Za vsebino je odgovoren uredniški odbor

Prispevke in pripombe pošljite na naslov:

Frank Brence
94 Glenthorne Drive, Scarborough ON M1C 3X5
Tel: 416-281-6794 Fax: 416-281-4287
e-mail: fbrence@aol.com

Letna naročnina - yearly subscription
Kanada \$25.00, ZDA \$30.00 US
Europe \$40.00 US

September - Kimavec

Ime kimavec je zapisano v najstarejši ohranjeni slovenski pratiki iz leta 1741. Anton Tomaž Linhart v svojem delu Poskus zgodovine Kranjske iz leta 1791, v katerem navaja dvanajst slovenskih imen za mesece, tudi imenuje deveti mesec kimavec. Kumerdej v svojem rokopisnem slovarju iz leta 1798 pravi, da ime kimavec verjetno izhaja od nepretrganega kimanja konj, ki je značilno za ta letni čas. Podobno, a nekoliko dopolnjeno razlago ima tudi Fran Miklošič; živino nadlegujejo obadi in muhe, zato kima sem in tja.

Iz vsebine

2. Ob pšenici
6. Glasilo še ni utihnilo
7. Intervju z veleposlanikom Republike Slovenije Tomažem Kunstljem
12. Kunstelj predal poverilna pisma generalni guvernerki Kanade
13. Društvena kronika
Zlati jubilej društva Večerni zvon
15. Slovenski dan v Torontu
17. Lovski Oktoberfest in 35-letnica društva
18. Slovenski dan v Londonu
19. Tudi v Montrealu smo obeležili 15-letnico slovenske države
Kako je provinca Quebec dobila svoje ime
20. Kanadski slovenski kongres
Veliko srečanje v Torontu
23. O delu Kanadskega slovenskega kongresa
Slovenska navzočnost v Kanadi
24. Kultura
O zgodovinskem dogajanju "skozi" telovadbo, godbo in družino
23. Freedom Fighters
26. Where is the Slovenian Flag?
Slovenski Dom Cultural Exhibit
27. Istok Vidmar - nov dosežek
28. Victoria Fund
29. Kanadsko slovensko zgodovinsko društvo
32. Ponovitev nove maše g. Igorja Novaka
33. Zapustili so nas
Miro Rak - Eulogy by Marjan Kolarič
Ivan Dolenc
Jože Kanalec
Duhovnik Franc Turk
37. Novo krčenje manjšinskih pravic na Koroškem
38. Poročilo iz Hamiltona
39. Slovenci v domovini in po svetu
Novice in zanimivosti iz Slovenije
42. Spored prireditev od 15. septembra do 31. decembra 2006

Glasilo še ni utihnilo

Cvetka Kocjančič

Naročnikom se iskreno opravičujemo za nekajmesečno prekinitvev izdajanja revije Glasilo kanadskih Slovencev. Redno izdajanje publikacije na čisto prostovoljni bazi, brez podpore širše slovenske skupnosti, je enostavno prenaporno za peščico ljudi, ki so se v preteklih desetih letih trudili, da je Glasilo redno prihajalo v vaše domove in vam prinašalo novice iz Slovenije in iz slovenske skupnosti v Kanadi. V takih razmerah tudi najbolj vztrajni sponzorji in sodelavci počasi izgubljajo voljo.

Prav ta nekajmesečna prekinitvev je mnoge Slovence opozorila na dejstvo, da Glasilo neobhodno potrebujemo, tako tisti izseljenci, ki jih je starost priklenila v svoje domove in jim je Glasilo pomemben stik s slovensko skupnostjo, kakor tudi tisti, ki živijo raztreseni po predmestjih, odmaknjeni od slovenske skupnosti, in nenazadnje tudi naši vnuki in pravnuki, ki bodo nekoč brskali po starih revijah in iskali zgodovino svojih prednikov in zgodovino izseljenske skupnosti, kateri so njihovi predniki pripadali.

V primerjavi z drugimi, bolj številčnimi narodnostmi smo Slovenci v Kanadi naredili izredno veliko za naš skupni blagor, na kar smo vsi lahko ponosni. Pomembno je, da o teh skupnih dosežkih poročamo širši slovenski skupnosti, prav tako o individualnih uspehih in dosežkih slovenskih izseljencev in njihovih potomcev.

Po nekajmesečnem prizadevanju je Vseslovenski odbor razširil uredniški odbor Glasila in k sodelovanju pritegnil vrsto sposobnih sodelavcev iz vrst starejše in mlajše generacije, ki bodo skrbeli za to, da bo Glasilo res odsev naše slovenske skupnosti v Kanadi in da bodo sledi našega bivanja in delovanja v Kanadi zabeležene v pisni obliki nam v razvedrilo, našim potomcem v spomin in opomin, naši domovini pa v ponos, da Slovenci in njihovi potomci v daljni Kanadi še ohranjajo slovensko besedo, slovenske navade in slovensko kulturno dediščino.

Nadaljni uspeh Glasila zavisi od prizadevanja vseh kanadskih Slovencev, da bi Glasilu utrli pot v sleherni slovenski dom v Kanadi. Naročite ga zase, za svoje otroke, za svoje prijatelje. Naj Glasilo ne bo zgolj breme peščice enih in istih slovenskih podjetnikov, ki so deset let omogočali njegovo izhajanje. Če se bomo vsi Slovenci prizadevali za Glasilo, se bo tudi Glasilo prizadevalo, da bo nam vsem v ponos.

V prvi polovici letošnjega leta se je v naši slovenski skupnosti marsikaj pomembnega dogajalo. Slovenija je v Ottawa poslala novega veleposlanika, Prekmursko društvo Večerni zvon je praznovalo častitljivo 50-letnico aktivnega delovanja, Slovenci v Hamiltonu in Torontu ter drugje po Kanadi so slovesno praznovali 15-letnico osamosvojitve Slovenije, slovenska skupnost je izgubila kar nekaj pomembnih članov. O tem in še o marsičem poročamo v tej številki Glasila. Vsem dopisnikom se najlepše zahvaljujemo. Žal vseh prispevkov zaradi različnih razlogov nismo mogli objaviti; njihovim avtorjem se opravičujemo in jih še naprej vabimo k sodelovanju.

Intervju z veleposlanikom Republike Slovenije Tomažem Kunstljem

Kanadski Slovenci smo z veseljem sprejeli novico, da ste junija letos prišli v Kanado kot novi veleposlanik Republike Slovenije v Ottawi. Kako je prišlo do te odločitve?

Na predlog ministra za zunanje zadeve dr. Rupla je konec lanskega decembra o mojem imenovanju odločala Vlada Republike Slovenije, sledilo je februarско zaslíšanje pred parlamentarnim odborom za zunanjo politiko v Državnem zboru, po pridobljenem soglasju Kanade pa je poverilna pisma z mojim imenovanjem maja podpisal predsednik države dr. Janez Drnovšek in 6. junija letos, približno dva tedna po prihodu v Kanado, sem predal poverilna pisma generalni guvernerki Kanade Jeanovi. Pri izbiri veleposlanika gre vedno za prepletanje različnih dejavnikov, ki vplivajo na odločitev: strokovnost in izkušnje, osebnostne lastnosti in preference, znanje jezika države sprejemnice, poznavanje delovanja slovenskih društev in organizacij itd. Glede na to, da sem bil od poletja 2001, ko sem se vrnil iz Argentine, v zunanjem ministrstvu najprej eno leto namestnik ter nato skoraj štiri leta vodja diplomatskega protokola z zelo obsežnimi in raznovrstnimi nalogami, je bilo imenovanje na eno od diplomatskih mest v tujini v skladu s siceršnjo prakso ministrstva.

Na slovenskem ministrstvu za zunanje zadeve ste zaposleni že od vsega začetka, od kar je Slovenija postala samostojna država. Kako ste iz svoje stroke presedlali na diplomatsko službo in kakšno delo ste opravljali na ministrstvu za zunanje zadeve?

V državni administraciji sem zaposlen že vse od poletja leta 1990 s kratkima premoroma

leta 1992 in 1995, ko sem bil nekaj mesecev v zasebnem podjetju in na Gospodarski zbornici Slovenije. Kot državni uradnik sem bil v letih 1990 - 1992 najprej zaposlen v Uradu predsednika vlade, kasneje pa sem bil na zunanjem ministrstvu v letih 1993-1994 vodja kabineta in generalni sekretar ter v letih od 1998 do 2001 pooblaščen minister na veleposlaništvu v Buenos Airesu. V letih 1995 - 1997 sem bil skoraj dve leti vodja kabineta ministra in nato generalni sekretar ministrstva za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano.

Tudi sam se večkrat zalotim pri mislih o slovenskem pregovoru, da se "zarečenega kruha poje več kot pečenega", saj sem se za inženirski poklic odločil leta 1983, ko sem se po zaključeni bežigrasjski gimnaziji vrnil od vojakov. Ker je obdelovanje lesa kar v družinski tradiciji, za starim očetom je oče postal mizar in stric tesar, sem želel tudi sam delati na področju, kjer o strokovnih vprašanjih ne bi presojali na političnih sestankih. Po zaključenem univerzitetnem študiju lesarstva v Ljubljani leta 1988 sem se zaposlil v tovarni pohištva STOL iz Kamnika, se dodatno izobraževal v ekonomiji in jezikih ter se nato v vrtincu političnih sprememb znašel v službah, ki sem se jih hotel z izbiro poklica pravzaprav izogniti. Seveda to ni bilo popolno naključje, saj sem bil v gimnazijskih in študentskih letih med drugim zelo dejaven v okviru Medškofjskega odbora za študente, katerega člani in sodelavci smo z velikim navdušenjem sodelovali pri demokratičnih spremembah, prvih večstrankarskih volitvah po II. svetovni vojni in nastajanju samostojne države. Če bi ne bilo prej navedenih razlogov, bi najverjetneje študiral pravo, geografijo ali ekonomijo, vse te vede pa se zelo globoko prepletajo v diplomaciji. Če bi se še enkrat

odločal, bi se spet za diplomacijo, le da bi ob odraščanju v demokratičnem, pluralnem večstrankarskem sistemu najverjetneje ne izbral inženirskega študija. V Jugoslaviji je bila diplomacija domena zveznih oblasti in vsi Slovenci, ki so se odločali za ta poklic, so morali v Beograd.

Po stroki ste inženir, po srcu pa velik ljubitelj športa. Kako ti dve dejavnosti sovpadata z vašo diplomatsko službo?

V poklicni diplomaciji srečujemo zelo različne osebne profile diplomatov. Tudi v tradicionalnih diplomacijah najdete zelo široko paletu izobrazbenih profilov, še bolj izrazito pa je to v državah, kjer so bile državne službe, kot so vojska, policija, diplomacija in sodstvo rezervirane za »politično neoporečne državljane«. Ne glede na osnovno izobrazbo se moramo vsi nenehno dodatno funkcionalno izobraževati na specialnih področjih, obenem pa poleg mednarodno politoloških tudi tehnična, ekonomska, sociološka in druga znanja, ki smo si jih pridobili v času dodiplomskega študija, velikokrat pomagajo pri iskanju celovitih rešitev na zapletena vprašanja sodobnega sveta. Pri svojem delu sem imel priložnost izživeti veliko inženirskega znanja pri vsakodnevnem organizacijskem in logističnem delu v okviru diplomatskega protokola, ki sem ga vodil zadnja štiri leta, še prav posebej pa v okviru ministrskega sveta OVSE lani v Ljubljani, ki se ga je udeležilo 74 delegacij in okoli 1500 udeležencev.

Šport je precej zaznamoval moja gimnazijska in študentska leta, čeprav sam nisem nikoli tekmoval. V gimnaziji sem začel smučati, s prijatelji smo veliko hodili v hribe, precej sem kolesaril in prijel tudi za teniški lopar, kar precej nedeljskih kosil se je začelo z zamudo zaradi nogometa, ki

smo ga igrali na travniku ob Savi. Bil sem dejaven v smučarskem klubu DOLOMITI iz Guncelj, v zadnjih petnajstih letih sem bil večino časa član izvršilnega odbora Smučarske zveze Slovenije, od tega zadnja štiri leta tudi predsednik Zbora (nekakšnega parlamenta) za smučarske skoke in nordijsko kombinacijo.

Šport je zelo priljubljen med diplomati, saj na ta način lahko spletemo marsikatero koristno osebno zvezo za analiziranje mednarodnopolitičnih dogodkov, za zraven pa naredimo še nekaj za svoje zdravje. Težava je le v tem, da nam za šport običajno ostane manj časa, kot bi bilo koristno.

Kot vemo, ste se poslovili od vloge predsednika Organizacijskega komiteja Planica zaradi vašega odhoda v Kanado. Naše rojake, ki se še živo spominjajo slovesa Planice, vsekakor zanima, kakšno je njeno mesto v svetovnem smučarskem športu in kaj je bilo storjenega, da bi še naprej uživala ponos Slovencev.

Planica je nedvomno eden od simbolov ne samo slovenskega, ampak tudi svetovnega smučarsko skakalnega športa. Edinstvena naravna kulisa pod Poncami in največja letalnica na svetu z dolgimi in varnimi poleti vedno privabita veliko domačih in tujih obiskovalcev. Ker se zahtevnost takih prireditev dviga iz leta v leto, sem lani na predlog vodstva smučarske zveze prevzel vodenje OK PLANICA. Skupaj s sodelavci smo izpeljali zaključek tekmovanja za svetovni pokal, ki mu je z odličnim nastopi dal poseben pečat tudi Robi Kranjec. A Planica mora živeti več, kot le nekaj dni na leto v času največjih tekmovanj. Obnova Bloudkove 120 m skakalnice in ureditev celotnega kompleksa sta postali tudi del vladnega razvojnega načrta za naslednje

nekajletno obdobje, zato upam, da bomo svetovno prvenstvo v smučarskih poletih leta 2010 pričakali že s precej bolj urejeno Planico. Na ta način so tudi možnosti za izvedbo svetovnega prvenstva v nordijskih disciplinah npr. leta 2014 precej bolj realne.

Kot ste že ob prvem pogovoru z glavno guvernerko Kanade ugotovili, je tudi na področju športa veliko možnosti za meddržavno sodelovanje. Katere so še druge prioritete, na katere se boste vi v svojem mandatu osredotočili?

Slovenija in Kanada imata zelo prijateljske odnose in nimata nerešenih vprašanj. Državi sta zaveznici v NATO, obe sta članici OVSE, sodelujeta v okviru Mreže za človekovo varnost, imata zelo dobro izkušnjo sodelovanja vojaških enot v Afganistanu in podobne poglede na razreševanje konfliktov ter humanitarnih problemov po svetu. Dobri medsebojni politični odnosi so tako primerna podlaga za bolj poudarjeno gospodarsko, znanstveno-izobraževalno in kulturno sodelovanje. Obseg kanadsko ameriške trgovinske menjave predstavlja 85% vse kanadske zunanje trgovine, kar lahko daje misliti vsem evropskim diplomatom. Obseg gospodarske menjave med Kanado in Slovenijo počasi narašča, a gre zelo postopno. Posebno pozornost bom namenil temeljiti pripravi na čas predsedovanja EU, ko bo ena od priložnosti za povečanje prepoznavnosti Slovenije v Kanadi. Slovenija je za Kanado lahko zaupanja vreden, resen partner v srednji Evropi, prav tako pa za slovensko gospodarstvo Kanada predstavlja izhodišče ne samo za tukajšnji trg, ampak za območje celotne NAFTA-e. Ker ste omenili šport pa ne smem prezreti zimskih olimpijskih iger v Vancouvru in Whistler Mountainu, ko bo verjetno lepa priložnost za temeljitejšo

predstavitev naše države pacifiškemu delu Kanade.

Letos junija ste se kot predstavnik Slovenije udeležili Svetovnega urbanega foruma, ki ga je v Vancouvru organizirala Mreža za človekovo varnost pri Organizaciji Združenih narodov. Slovenci, ki živimo v Kanadi, se soočamo s problemom varnosti in prenaseljenosti v mestih, saj se je skoraj večina Slovencev, ki so včasih živeli v centru mesta, preselila v predmestja, in danes tudi v teh predmestjih že narašča kriminal. Zaradi naše razseljenosti po predmestjih pa je tudi slovenska skupnost šibkejša, zato bomo morali iskati nove načine za povezovanje slovenskih izseljencev in za sodelovanje z domovino. Kako nam Slovenija lahko pri tem pomaga in kaj lahko naredi, da bi s Slovenijo sodelovali tudi tisti, ki ne živijo v strnjeni slovenski skupnosti?

Republika Slovenija se zaveda svoje odgovornosti do vseh svojih rojakov po svetu, a se ob tem tudi sama sooča s številnimi, tudi finančnimi omejitvami. Vprašanje varnosti in s tem povezanega preseljevanja odpira novo razsežnost delovanja države do Slovencev po svetu, o kateri še bo tekla beseda. Zaenkrat konkretnih podatkov o obsegu tega problema še ni, zato tudi rešitve še niso oblikovane. Človekova varnost v urbanih središčih je ena od vedno bolj perečih tem, saj izvira iz neke prav dramatično velikih socialnih razlik pa vse do izrazite nepravilne razdelitve dobrin in delovanja mafijskih združb ter pouličnih tolp. Marsikateri državni voditelj ima pod oblastjo precej manj državljanov, kot je prebivalcev v največjih svetovnih prestolnicah, zato se župani velemest pogosto soočajo z reševanjem teh problemov brez primernih institucij in služb. Trend, ki ga omenjate je prisoten povsod po svetu.

Slovenci so se z njim že kar pred nekaj leti soočili v Clevelandu, s podobnimi vprašanji se ukvarjata Buenos Aires in Rio de Janeiro.

Sodobna komunikacijska sredstva omogočajo lažje in hitrejšje stike z matično državo, pregledovanje medijev in spremljanje dogajanja doma, prav tako pa je tudi res, da se pripadnost skupnosti gradi na različnih kulturnih in družabnih dogodkih. Že sedaj išče stik s Slovenijo vrsta ljudi, ki jih je življenje odneslo stran od doma in tudi daleč stran od organiziranih slovenskih društev. Država lahko skrbi in pomaga tistim, katerih zanimanje za slovenstvo in delovanje obstaja, tako posameznikom kot tudi članom različnih društev. Država ne more iskati svojih ljudi po vseh državah, ampak se morajo oni opredeliti ali sploh želijo sodelovanja oz. pomoči države v okolju, kjer so.

Kaj Slovencem druge in tretje generacije nudi novi Zakon o Slovencih po svetu in zamejstvu?

Zakon o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja daje pravno podlago za urejanje odnosa Republike Slovenije s Slovenci, ki živijo v zamejstvu in po svetu, in določa pristojnosti, ki jih imajo na tem področju organi Republike Slovenije. Ta zakon je prvi slovenski pravni akt, ki zelo jasno in precizno določa terminologijo povezano s Slovenci zunaj Republike Slovenije in je hkrati prvi dokument, ki visoka načela slovenske narodne politike izraža v obliki konkretnega predpisa. Zakon posebej določa pristojnosti in naloge v zvezi s skrbjo in sodelovanjem s Slovenci zunaj Republike Slovenije na področju nacionalne politike, kulture, arhivistike, medijev, šolstva (ohranjanja slovenskega

jezika in izobraževanja), znanosti, športa in gospodarskega ter regionalnega povezovanja. Z zakonom smo naposled dobili tudi pravno podlago za ureditev financiranja dejavnosti in organizacij Slovencev v zamejstvu in po svetu. Slovenci brez slovenskega državljanstva so bili v Sloveniji doslej obravnavani kot tujci, zakon pa uvaja novo pravno kategorijo v obliki posebnega pravnega statusa, imenovanega status Slovenca brez slovenskega državljanstva. Status bo imetnikom prinašal določene ugodnosti in olajšave, kot je predvideno s 5. členom ustave Republike Slovenije. Tudi področje repatriacije, to je tistega priseljevanja v domovino, ki ga organizira in financira Republika Slovenija, je z novim zakonom naposled urejeno. Repatriacija bo v prvi vrsti namenjena Slovencem, ki živijo v državah, kjer vlada huda kriza, kar ugotavlja ministrstvo za zunanje zadeve, in pa Slovencem, ki lahko pomembno prispevajo k razvoju ter uveljavitvi Republike Slovenije. Z Zakonom o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja so se odprle nove možnosti za konstruktivno sodelovanje med državnimi organi Slovenije in Slovenci po svetu. Predvidena je ustanovitev skupnega omizja v okviru Sveta za Slovence po svetu, v katerem je eno mesto predvideno tudi za predstavnika iz Kanade. Preko njega boste lahko vsi, predvsem pa druga in tretja generacija, skupaj z najvišjimi predstavniki slovenske vlade in Državnega zbora sodelovali pri oblikovanju politike Republike Slovenije do vseh vprašanj, s katerimi se kot Slovenci v Kanadi soočate. Tu se bodo tudi oblikovale smernice, na podlagi katerih bosta Vlada in njen Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu konkretizirala ukrepe za ohranjanje in krepitev slovenstva, kar je tudi cilj in namen tega Zakona v smeri poudarjenega kulturnega, prosvetnega, gospodarskega,

političnega in drugega povezovanja z matično državo Republiko Slovenijo. Izvajanje in načrtovanje finančnih podpor Republike Slovenije Slovencem v zamejstvu in po svetu bo postalo transparentnejše in pod vplivom tistih, ki finančne podpore potrebuje in uporabljate. V zakonu je predvideno, da vlada Republike Slovenije sprejme izvedbeni akt, ki bo do podrobnosti urejal celotno prakso izvajanja finančnih podpor.

Zaradi uresničitve vseh nalog, ki jih bo imel vaš predstavnik v Svetu za Slovence po svetu, pozdravljam pobudo Vseslovenskega kulturnega odbora za sklic konvencije delegatov vseh slovenskih društev in organizacij v Kanadi. Poleg vsestranske obravnave problematike slovenskega izseljenstva in možnega reševanja v okviru Sveta za Slovence po svetu je nujno potrebno izvesti tudi koordinacijo dejavnosti in programov posameznih društev in organizacij v Kanadi, da bi dosegli večji skupni učinek našega delovanja v smislu izmenjave izkušenj, ohranjanja in razvoja slovenstva ter meddruštvene povezanosti.

Kakšni so vaši prvi vtisi o Kanadi in kanadskih Slovencih?

V prvih mesecih življenja v Kanadi sem imel možnost spoznati razsežnost te zares velike države. Za razliko od Evrope imam tukaj vtis relativne umirjenosti, Ottawa je zelo lepo in zeleno mesto, promet je obvladljiv. Ker so razdalje med kanadskimi mesti velike, bo namesto z avtom, kot smo navajeni v Evropi, pogosteje treba potovati z letalom.

Srečal sem se že s Slovenci v Vancouvru, Calgaryu, St. Catharinsu, Hamiltonu, Torontu, Allistonu in Montrealu in za vsa društva lahko rečem, da so name naredila

velik vtis. Najsi bodo društva, kjer je zelo prisotno pomanjkanje otrok, mladine in srednje generacije oz. staršev, do tistih, ki se ponovno ogrevajo za uvedbo pouka slovenskega jezika ter takih, ki kar kipijo od energije in imajo zelo ambiciozne člane vseh generacij. Čeprav so pretekla desetletja pustila kakšno odprto rano v vašem društvenem življenju verjamem, da bomo skupaj našli veliko stičnih točk. Zaupanje se ustvarja s srečanji in izmenjavo izkušenj ter mnenj, zato si bom prizadeval ne samo za večjo povezanost z matično domovino ampak tudi za večjo povezanost med društvi samimi. Ob prej napisanem si še posebej želim vaših predlogov, mnenj in želja, s katerimi bomo skupaj skrbeli za slovenstvo v Kanadi.

Za osebo z majhnimi otroki je diplomatska služba še poseben izziv. Kako se z vašo diplomatsko službo in z novim okoljem sooča vaša družina?

Za družino je najpomembnejše, da se v okolju, kjer živimo, počutimo varno. Otroci so se veselili odhoda v Kanado, saj so razen najmlajše Metke že imeli nekaj izkušenj z diplomatskim življenjem v Argentini. Običajno je več strahov in skrbi pri nas starejših, zato sva imela s soprogo zadnje mesece veliko pogovorov o urejanju našega življenja v Kanadi, predvsem šolanja, zdravstvenih zadev, življenja v popolnoma novem okolju in primerne stanovanja. Vsaka selitev je na eni strani stres, po drugi pa prinaša nova spoznanja, znanje novih jezikov in poznavanje različnih kultur. Ravno v teh dneh je naša hiša še polna škatel in upam, da bomo v kakšnih desetih dneh normalno zaživel. Ob vsem zadovoljstvu, ki ga prinaša diplomatski poklic, pa bi ga ne mogel opravljati brez podpore in strinjanja »družinskega parlamenta« in soproge Tee, ki

zaradi svojih službenih dolžnosti zapostavlja svojo poklicno kariero. Tudi ona se že veseli sodelovanja s slovenskimi šolami, saj želi poleg opravljanja diplomatskih aktivnosti vsaj del svojih učiteljskih izkušenj deliti z vsemi, ki lepoto slovenske kulture in jezika prenašate novim generacijam v Kanadi.

Gospod veleposlanik, najlepša hvala za intervju. Želimo, da bi bilo vaše diplomatsko delo uspešno in da bi bilo vaše bivanje v Kanadi prijetno. Prav tako želimo prijetno bivanje vaši soprogi Tei ter hčerkam, ki bodo skupaj z vami vsaj na neki ravni delile izseljensko usodo. Dobrodošli med nami v Kanadi!

Družina Kunstelj

Kunstelj predal poverilna pisma generalni guvernerki Kanade

Novi slovenski veleposlanik v Ottawi Tomaž Kunstelj je 6. junija 2006 predal poverilna pisma generalni guvernerki Kanade Michaelle Jean, s katero sta se pogovarjala o dvostranskih odnosih in jih ocenila kot tradicionalno dobre, obenem pa menila, da bi se jih dalo še izboljšati. Kunstelj je dejal, da je generalna guvernerka dobro seznanjena s slovenskimi zunanjepolitičnimi dejavnostmi.

Slovesne predaje poverilnih pisem so se udeležili tudi vsi trije častni konzuli Republike Slovenije v Kanadi: generalni častni konzul v Torontu Jože Slobodnik, Ginette Gagne Koch iz New Brunswicka in Branko Palčič iz Vancouvra. Veleposlanik Kunstelj je dejal, da bo pri svojem diplomatskem delu sledil skupnim projektom, kot so delovanje v Mreži za človekovo varnost, utrjevanje gospodarskega sodelovanja ter sodelovanje na področju kulture, ki je v večkulturni državi kot je Kanada izjemno pomembno.

Obe državi bosta še naprej sodelovali na področju dela z mladimi, z generalno guvernerko pa se je Kunstelj dotaknil tudi sodelovanja v okviru zveze NATO. Slovenija si bo še naprej prizadevala, da bi Kanada odprla diplomatsko predstavništvo v Sloveniji, kajti sedaj Slovenijo pokriva kanadsko diplomatsko predstavništvo iz Budimpešte. Kunstelj je takšno sodelovanje med Kanado in Slovenijo ocenil kot uspešno, vendar pa bi bila, po njegovih besedah, kanadska zastava v Ljubljani dokaz, da želita obe državi narediti korak naprej.

Zlati jubilej društva Večerni zvon

Cvetka Kocjančič

Vreme je bilo kot naročeno za posebno slavje 13. avgusta 2006, ko je društvo Večerni zvon iz Toronta na svojem letovišču praznovalo svojo 50-letnico. Od blizu in daleč so prišli rojaki, ne samo Prekmurci, pač pa tudi drugi, saj sta njihovo tradicionalno Proščenje in popoldanski Pomurski dan priložnost, da se seznanimo s kulturo tega gostoljubnega pobožnega prekmurskega naroda, ki se tudi na tej daljni kanadski zemlji prizadeva za ohranjanje slovenskih navad in tradicij, za ohranjanje slovenstva. Letos je bilo še posebno slovesno, ko so se člani društva spominjali svojega 50-letnega aktivnega delovanja. Veliko trdega dela in vztrajnosti je bilo potrebno za doseg tega pomembnega mejnika, za uresničitev njihove vizije: pripraviti košček slovenske zemlje, kjer se bodo v lepoti narave počutili domače in prijetno prekmurski rojaki in njihovi prijatelji, kamor bodo z veseljem prihajali tudi njihovi otroci in vnuki.

O zgodovini in drugih podrobnostih so se obiskovalci lahko seznanili že takoj ob vходу na društveno letovišče, ko so brezplačno prejeli lično spominsko brošuro. V njej so objavljena tudi pozdravna pisma kanadskega ministrskega predsednika Stephena Harperja, ontarijskega premiera Daltona McGuintyja, predsednika Republike Slovenije Janeza Drnovška, predsednika vlade Republike Slovenije Janeza Janše, slovenskega ministra

za zunanje zadeve Dimitrija Rupla, ter mariborskega pomožnega škofa Jožefa Smeja, kar priča o pomembnosti tega visokega jubileja, tako za Kanado kot za Slovenijo. Miha Zakojč, ki vsa leta beleži društveno kroniko, je za spominsko brošuro napisal kratko zgodovino društva in zgodovino tradicionalnih Pomurskih dnevov ter zbral druge zanimive podatke, kot spisek pokojnih članov in kronološki spisek vseh predsednikov društva Večerni zvon. Brošura obsega tudi več strani barvnih fotografij iz različnih obdobjih društvenega delovanja (nekaj tudi črnobelih iz časov, ko barvne fotografije še niso bile v splošni uporabi). Sestavek o prekmurski pesmi in o pevski skupini društva Večerni zvon je napisal Lujz Žižek, ki si je kot zaveden član prekmurskega društva in kot zaveden kanadski Slovenec vsa leta izredno prizadeval za kulturne dejavnosti društva, kot za vodenje pevske skupine in za predstavitev prekmurske slovenske kulture širši slovenski skupnosti v Torontu.

Kot vsako leto na ta dan, od leta 1973, ko je bila zgrajena kapelica, so prekmurski rojaki okrasili to svojo "katedralo" v naravi in se ob njej množično zbrali ob slavnostnem bogoslužju. Za to slovesnost je maševal duhovnik Ivan Kranjec, župnik v Črenšovcih.

V popoldanskem kulturnem programu

se je društvo spomnilo vseh živečih in pokojnih predsednikov in jih nagradilo z zahvalnimi plaketami. Zazvenela je mila prekmurska pesem v izvedbi pevske skupine društva Večerni zvon, instrumentalni trio, ki so ga sestavljali prekmurski rojaki Matija Lebar, Milan Vinčec in John Kolenko, pa je predstavil nekaj bolj sodobnih narečnih prekmurskih pesmi. V slikovitih slovenskih narodnih nošah so nastopile folklorne skupine Planika, Mladi Glas in Nagelj. Plesalci skupine Nagelj so v šestih različnih narodnih nošah predstavili folkloro iz šestih slovenskih pokrajin. Mala Aleksandra Ančimer je recitirala kratko pesmico. Med posebnimi gosti tega slavja je bil Janez Kramberger, predsednik komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je v svojem nagovoru čestital društvu za visoki jubilej in poudaril pomen izseljenskega delovanja za matično domovino. Slovensko veleposlaništvo iz Ottawe je zastopala ga. Barbara Sušnik, g. Ivan Kranjec pa je prekmurske rojake povabil na kulturno-versko srečanje v Črenšovcih.

Sedanji predsednik društva Jože Hozjan, ki je v predsedniški vlogi posvetil društvu devetnajst let trdega, vztrajnega in prostovoljnega dela, je v svojem preudarnem planiranju poskrbel tudi

za to, da so se gostje po kulturnem programu lahko na plesišču veselo zavrteli ob zvokih ansambla Murski val.

Članice društva so med drugim pripravile tudi dovolj torte za vse udeležence tega slavnega praznovanja.

Celotna slovenska skupnost v Torontu s ponosom čestita društvu Večerni zvon za visoki jubilej. Kot prvo samostojno kulturno-družabno društvo, ki ga je ustanovila povojna in ekonomska emigracija, je Večerni zvon vzor številnim drugim društvom, s katerimi vedno rad sodeluje, tako pri slovenskih radijskih oddajah in časopisih, meddruštvenih odborih in pri raznih dobrodelnih in nabiralnih akcijah.

Slovenski dan v Torontu

Anica Resnik

Na Slovenskem letovišču pri Boltonu smo v nedeljo, 2. julija, Slovenci iz Toronta in bližnje okolice praznovali 47. Slovenski dan v znamenju 15. obletnice svobodne slovenske države in stote obletnice smrti goriškega slavčka Simona Gregorčiča.

Prelepi poletni dan je zbral na tem priljubljenem kraju v Kanadi množico obiskovalcev, zlasti mlajšega rodu, ki že v drugi generaciji stopajo na mesta svojih starih staršev, ki so pred petdesetimi leti začeli živeti v novi slovenski skupnosti v

Kanadi. Tako so nastajale slovenske župnije v kanadskih mestih, slovenska društva in poletna zbirališča za oddih, počitek in domača srečanja.

Tako se danes ohranja slovenska zavest, beseda in kultura na vseh teh malih posestvih v Kanadi. Slovenci smo veren narod.

Kršćanstvo ga ohranja že preko 1200 let. Ljudski pregovor pravi: "Z Bogom začni vsako delo, da bo dober tek imelo." Tako je na Slovenskem letovišču že od začetka redna nedeljska maša. Za letošnji Slovenski dan je maševal župnik pri Mariji Brezmadežni č.g. Tine Batič ob asistenci jezuita Tomaža Podobnika. Ob petju združenih pevcev obeh župnij, ob kapelici Marije Pomagaj pod zelenim hribom smo zaslutili lepote daljnje domovine ob velikih praznikih in v duhu zaslišali zvone domačih cerkva.

V letoviški dvorani je goste čakalo slavnostno kosilo. Kanadsko-slovensko zgodovinsko društvo in Slovenski dom sta

pripravila tam zanimivo razstavo. P o p o l d a n s k i program je obsegal slavnostni govor v e l e p o s l a n i k a Slovenije g. Tomaža Kunstlja, ki je v svojem govoru predstavil p e t n a j s t l e t n o zgodovino nove države Slovenije in prinesel pozdrave iz Ljubljane.

Štefan Muhič ml., sin Štefana in Milice Muhič, je govoril v imenu mladine. V župnijskih organizacijah pri Brezmadežni se je izoblikoval značaj mladega fanta, ki v narodni noši s klobukom in pušeljcem za trakom predstavlja ideal tradicionalne slovenske mladine, bistrega duha in veselega srca.

Člani folklorne skupine Mladika in Mladi Glas, pod vodstvom Nancy Kajin, so ob domači glasbi in v pisanih narodnih nošah razveselili gledalce. Na tem kulturnem polju je sedaj zrastel najmlajši predšolski rod deklic in dečkov. Imenujejo se "Nageljčki". Vodita jih Irena Soršak-Jager in Sabina Sečnik. Ob njihovem nastopu se mamice in ateki spominjajo svojih mladih let v skupini "Nagelj" in ustanovitelja Cirila Sorška. Za Slovenski dan so bili "Nageljčki" prekrasen šopek cvetja iz mladosti.

Združeni pevci in solistka Kristina Križan so se s petjem njegovih pesmi spominjali pesnika Simona Gregorčiča, kateremu se je z izbranimi besedami poklonil še župnik č.g. Tine Batič.

Na vsakoletnem Slovenskem dnevu Slovenska kreditna banka podeli nagrado

od najbolj zaslužnih kanadsko slovenskih kulturnih delavcev. Letos je to nagrado prejel Stane Kranjc, vsestransko delaven društven delavec in organizator.

Predsednik Prekmurskega društva Večerni zvon Jože Hozjan je navzoče povabil na proslavo 50- letnice njihovega društva, ki bo sovpadala z njihovim tradicionalnim Proščenjem.

Program je odlično vodil Milan Vinčec. Ob koncu se je župnik Tine Batič zahvalil prirediteljem, odbornikom Slovenskega letovišča in širšemu občinstvu za lepo uspehi 47. Slovenski dan.

Živela slovenska bodočnost v Kanadi!

Lovski Oktoberfest in 35-letnica društva

Cvetka Kocjančič

Vreme ni kaj dobro obetalo, ko se je približal čas njihovega tradicionalnega Oktoberfesta, piknika, ki ga navadno obišejejo Slovenci od blizu in daleč, saj tam lahko srečajo svoje prijatelje, pa tudi znance, ki jih morda že dolgo niso videli. Tudi odpoved ansambla iz Slovenije, ki na bi na tem pikniku igral, ni skalila dobre volje, saj saj ga je zamenjal ansambel Spotlight Orchestra iz Toronta. Kljub tem oviram se je 3. septembra na Lovskem letovišču zbralo kar precej obiskovalcev, tudi presenetljivo veliko število mladih slovenskih družin. Organizatorji so bili še zlasti veseli, da jih je s svojim obiskom počastil novi veleposlanik Republike Slovenije v Ottawa gospod Tomaž Kunstelj s soprogo in otroki. Slovensko lovskega in ribiškega društvo je svoj letošnji Oktoberfest izbralo tudi za praznovanje svoje 35-letnice. Čeprav ni ravno okrogla obletnica, je vseeno pomenljiva za člane, saj vsako prehojeno leto pomeni nešteto ur prostovoljnega dela in skrbi za vzdrževanje društvenega doma in drugih programov.

Slavnostni dan se je začel z mašo, ki jo je daroval župnik Tine Batič. Za kosilo so poleg drugih dobrot že imeli tudi pečene odojke, popoldne pa je bil kratek kulturni program

z nastopom plesne skupine Planika in nagovori. Predsednik društva Vinko Jankovič se je zahvalil vsem članom in obiskovalcem lovskega doma za vso dosedanjo podporo. Veleposlanik Kunstelj je pohvalil delo Lovskega društva in vzpodbudil člane, naj nadaljujejo z Lovskim vestnikom, ki je poznan širom po svetu kot ena najlepših slovenskih izseljenskih publikacij. Generalni častni konzul Jože Slobodnik je spregovoril o konzularnih dnevih in o konferenci, na kateri naj bi izbrali osebo, ki bi v domovini zastopala kanadske Slovence.

Kljub bojzani, da ne bodo imeli dovolj kandidatk za izbiranje Miss Slovenskega lovskega in ribiškega društva, se je prijavilo pet deklet, nekoliko mlajših kot v preteklih letih, vendar prav tako navdušenih, da bi zastopale to ugledno slovensko društvo. Za lepoto kraljico je bila izbrana Nataša Milavec.

Slovenski dan v Londonu

Frank Novak

Slovenski Koordinacijski odbor Niagara, pokrovitelj Slovenskih dnevov, je bil to pot gost pri kulturnem in družabnem društvu Triglav v Londonu. Ker je Slovenski dan 2006 vpadel na 25. junij, praznik slovenske državnosti, je bil ta dan še posebno slovesno zaznamovan.

Gostitelji pri društvu Triglav so se skrbno pripravljali na to slovesnost. Rojaki Niagarskega polotoka jih niso razočarali, saj so se udeležili praznovanja v rekordnem številu. Posebno se je izkazalo društvo Sv. Jožefa, ki je na Slovenski dan v London pripeljalo dva avtobusa gostov, po en avtobus obiskovalcev pa so organizirala društva Lipa park, Bled, Slovenski park in Sava.

Ob 11. uri je bila slovesna maša, ki jo je daroval kaplan g. Jaka Trček. Pri maši so sodelovali predsedniki slovenskih organizacij in župnijski pevski zbor. Ob zaključku je g. Jaka blagoslovil slovensko zastavo, ki bo od sedaj kot simbol tega sodelovanja potovala vsako leto k drugemu gostitelju.

Pokosilu je bil ob 14. uri kulturni program. Predstavniki slovenskih organizacij so se v povorki podali na oder na otvoritev proslave, ki se je začela s kanadsko in slovensko himno.

Po pozdravnem nagovoru Jožeta Razpotnika, predsednika društva Triglav, je spregovorila Magda Razpotnik, koordinatorica Slovenskega koordinacijskega odbora Niagara. Orisala je dosedanje sodelovanje slovenskih organizacij v tem prostoru in poudarila, da to poslanstvo postaja vse bolj pomembno tudi v bodoče. Čestitke in pozdrave federalne vlade je predal Bev Shipley, poslanec za to območje. Slavnosti se je udeležil

tudi predsednik VSKO Marjan Kolarič s soprogo.

Glavno sporočilo za to slavnost pa je predstavil župnik Drago Gačnik. Spomnil je množico slovenskih rojakov na pot, ki smo jo prehodili v preteklih 15 letih. Ko se je oblikovala slovenska država, je to pospešilo naše medsebojno sodelovanje in dvignilo samozavest posameznikov. Poudaril je dejstvo, da je vsakoletni Slovenski dan druženje, ki nam kulturno, družabno in duhovno bogati smisel vsakdanjega življenja.

Predstavniki sodelujočih slovenskih organizacij so prejeli zahvalne spominske plakete. Simbolična zastava je bila predana društvu Sava, gostitelju Slovenskega dneva 2007.

V bogatem kulturnem programu so nastopali: folklorni plesalci Triglav, mešani župnijski zbor, moški zbor Majolka, moški zbor Bled, ansambel iz Slovenskega parka, mlajša in starejša plesna skupina Soča, Dramska skupina Lipa park, plesna skupina Windsor, otroci društva Sava in Marija Prilesnik, ki je recitirala pesem, ki jo je napisala posebej za to priložnost.

Tudi v Montrealu smo obeležili 15-letnico slovenske države

Vladimir Urbanc

Kot vsako leto je slovenska župnija Sv. Vladimirja, ki stoji v bližini Montreala, pripravila praznovanje slovenskega Dneva državnosti, tokrat še posebne, to je ob 15. obletnici samostojnosti naše Slovenije.

Slovenci iz Montreala in okolice - temu dnevu posvečamo vedno posebno pozornost - smo se tokrat zbrali skupaj z novim slovenskim veleposlanikom v Ottawi Tomažem Kunstljem, prisoten pa je bil tudi gospod Boris Jelovšek, njegov pomočnik.

Osrednji govornik na naši proslavi je bil Robert Petkovšek iz Ljubljane, ki je v svojem govoru izpostavil krščansko filozofijo kot del slovenske državnosti, pri tem pa predstavil dosežke mlade države Slovenije, ki letos praznuje že 15. obletnico. Velja dodati, da dr. Petkovšek v župniji Sv. Vladimirja v teh poletnih dneh nadomešča slovenskega župnika Franca Letonjo.

Kulturni program ob naši proslavi sta popestrili plesni skupini Marjetica in Rožmarin; prvo zelo uspešno vodi gospod Jerebič iz Montreala, druga pa deluje pod vodstvom gospe Rozine Rogan, ki je s svojim možem (organistom) hrbtenica slovenske župnije v Montrealu. Naj dodam, da bo ta skupina prihodnje leto praznovala 25. obletnico svojega obstajanja, za kar je zagotovo zaslužna gospa Roganova.

Zbrane je nagovoril tudi veleposlanik

Tomaž Kunstelj, ki se je vsem tukajšnjim Slovincem, in seveda vsem tistim iz celotne Kanade, zahvalil, da so tako goreče podpirali suverenost Slovenije.

Letošnja udeležba, kljub temu da je šlo za 15. obletnico slovenske državnosti, ni bila takomnožičnakotpreteklaleta; "montrealski Slovenci" smo predvsem pogrešali tiste iz Ottawe in Toronta, a zagotovo so tudi oni praznovali ta pomemben jubilej, tako za Slovenijo kot za vse Slovence.

(Ponatisnjeno iz Ljubljanskih novic, 20. julij 2006)

Kako je provinca Quebec dobila svoje ime

Beseda Quebec izvira iz indijanskega jezika in pomeni »kjer je reka ožja«. Prvi francoski priseljenci so s to besedo imenovali kraj, na katerem je pozeje nastalo mesto Quebec. Teritorij Nove Francije, ki se je raztezal ob reki St. Lawrence, so Francozi imenovali Kanada. Leta 1763 so ta teritorij Angleži preimenovali v Quebec.

Konvencija predstavnikov vseh slovenskih društev in organizacij iz Kanade

Marjan Kolarič

Ideja o večji medsebojni povezanosti Slovencev v Kanadi je že dolgo tlela pri VseSlovenskem Kulturnem Odboru (VSKO), novi zakon o odnosih Republike Slovenije s Slovenci po svetu pa nas je izzval, da naredimo korak naprej, in tako je bil na našem občnem zboru 10. junija 2006 sprejet predlog, da VSKO skliče konvencijo predstavnikov vseh slovenskih društev, organizacij in ustanov iz Kanade. Poleg uvedbe ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu, novi zakon predvideva ustanovitev Sveta za Slovence po svetu, ki bo stalno posvetovalno telo Vlade Republike Slovenije, v katerem bodo imeli možnost sodelovati tudi Slovenci po svetu preko izvoljenih predstavnikov. V Svetu za Slovence po svetu bodo štirje predstavniki iz Evrope (dva iz držav bivše Jugoslavije, dva iz drugih evropskih držav), trije iz Južne Amerike (od tega dva iz Argentine), trije iz Severne Amerike (dva iz ZDA in eden iz Kanade), dva iz Avstralije in en predstavnik Slovencev živečih v ostalih državah drugih celin. Predstavnike Slovencev po svetu predlagajo predsedniku Vlade Republike Slovenije v imenovanje organizacije Slovencev po svetu.

Preko izvoljenega predstavnika bomo kanadski Slovenci sodelovali pri oblikovanju odnosov matične domovine do vprašanj, s katerimi se kot Slovenci v Kanadi

srečujemo na kulturnem, prosvetnem, gospodarskem, športnem in političnem področju. V našem interesu je, da izberemo primerno osebo, ki pozna situacijo kanadske slovenske skupnosti. Prav zaradi tega se Vlada RS obrača na slovenske organizacije in institucije po svetu, ker se tam zbira največ slovenskih rodoljubov. Zato je važno, da pri procesu izbire resno in preudarno sodelujejo predstavniki društev, organizacij in ustanov, kakor tudi posamezniki.

VSKO v Torontu, ki že od leta 1991 vrši povezovalno in informativno vlogo med slovenskimi društvi, še zlasti z revijo Glasilo kanadskih Slovencev in radijsko oddajo Glas kanadskih Slovencev, je ustanovil pripravljalni odbor. Ta bo pripravil vse potrebno za konvencijo, ki bo 4. novembra 2006 na Brown's Line v Torontu. Uspeh konvencije je odvisen tudi od vašega sodelovanja.

Predloge, pripombe in potrditev udeležbe pošljite predsedniku VSKO Marjanu Kolariču
% Vseslovenski kulturni odbor
770 Browns Line,
Toronto, ON M8W 3V2

telefon 905-285-0979
fax 905-455-0209 ali
e-mail marjan.kolaric@hotmail.com

Radio GLAS kanadskih Slovencev

**Oddaja vsako nedeljo od 5h do 6h zvečer
na CHIN 100.7 FM**

Direktor - glavni urednik - Dare Kristan, Tel: 905-785-1830,
Fax: 905-785-1831, e-mail bestintl@rogers.com

Urednica - Marija Jevnišek, Tel: 905-461-9853
e-mail: mariaj69@rogers.com

Osebe za sprejem čestitk po željah in oglase:

Milena Soršak - Tel: 905-276-7258, e-mail milenasorsak@hotmail.com
Milica Muhič - Tel: 905-274-6782, e-mail muhic_s@hotmail.com
Frank Novak - Tel: 905-578-9820, e-mail franknovak@hotmail.com
Za reklamne pogodbe - Florjan Markun, e-mail mfm67@sympatico.ca

Veleposlaništvo Republike Slovenije

150 Metcalfe Street, Suite 2101,
Ottawa, ON K2P 1P1

Tel: 1-613-565-5781, Fax: 1-613-565-5783

E-mail: vot@mzz-dkp.gov.si

Spletna stran: www.mzz.gov.si

Veleposlanik: Tomaž Kunstelj
Prva sekretarka: Barbara Sušnik
Svetovalec - Boris Jelovšek

Generalni častni konzul
Jože Slobodnik

747 Browns Line, Toronto ON M8W 3V7
Tel: 416-201-8307, E-mail joze197@aol.com

Kanadski slovenski kongres

Veliko slovensko srečanje v Torontu

Dr. France Habjan

V nedeljo, 26. marca, je imel v prostorih župnije Brezmadežne v Torontu Kanadski slovenski kongres svoj 16. letni občni zbor, združen s pomembno kulturno prireditvijo. Ob 3h je bil občni zbor KSK, katerega se je udeležilo izredno razveseljivo število članov. Med posebnimi gosti, ki so se udeležili kongresa, so bili evropski poslanec prof. Lojze Peterle, odpravnica poslov slovenskega veleposlaništva ga. Barbara Sušnik, predsednik Svetovnega slovenskega kongresa dr. Boris Pleskovič iz Washingtona, Generalni častni konzul g. Jože Slobodnik s soprogo ter predstavniki slovenskih organizacij v Ontariu. Pismene pozdrave sta poslala pridružena člana glavnega odbora KSK iz Vancouvra ga. Silva Plut ter g. Ivo Bergant, iz Ottawe pa primarij dr. Srečko Pregelj. Iz daljnega Winnipega sta prišla pridružena člana glavnega odbora gospod in gospa Vršnik, iz Britanske Kolumbije g. Ignac Konte, iz Ljubljane pa je poslal pozdrave glavni odbor SSK.

Po odigrani kongresni himni Slovenec sem je predsednik sveta KSK g. Karel Vegelj vse goste in člane kongresa pozdravil in predal besedo vodji občnega zbora ing. Tonetu Seljaku. Predsednik KSK g. Franc Rihar je podrobno opisal opravljeno delo. KSK je izdal knjigo dr. Janeza Vintarja 'Od lipe do javorja', ki je takoj pošla, zato bo KSK oskrbel čimprejšnji ponatis. Nato je prisotne seznanil s sledečimi projekti: nagrajevanje učencev v slovenskih šolah s pismenimi priznanji in medaljami, razpis o sofinanciranju programov in projektov

kanadske slovenske mladine v obdobju 2006-07 in projekt Slovenska navzočnost v Kanadi. Vprašalniki z informacijami so ali pa bodo na voljo po vseh slovenskih skupnostih od Pacifika do Atlantika. KSK bo z vsemi možnimi medijskimi sredstvi obvestil rojake o kanadskem popisu prebivalstva CENSUS CANADA 2006, ki bo 16. maja 2006. Opozoril jih bo, naj se pri štetju prijavijo kot SLOVENIANS. Pododbor bo vodil član glavnega odbora Stane Kranjc. Predsednik je tudi poročal,

da bo odbor zopet pričel izdajati občasno glasilo 'Kongresne misli'.

Blagajniško poročilo je nato podal blagajnik Stane Kranjc in je k poročilu dodal še misel, da bi se KSK lotil še obsežnega dela, če bi imel na voljo finančna sredstva.

Predsednik nadzornega odbora Rev. Valentin Batič je potem navzoče obvestil, da so blagajniške knjige v najlepšem redu in predlagal, da se njegovo poročilo sprejme.

Podpredsednik dr. France Habjan je

nato prisotnim opisal delo upravnega odbora, ki ima v planu dvoje svetovnih študijskih srečanj in sicer Srečanje slovenskih glasbenikov iz vsega sveta, ki naj bi se vršilo od 13. do 16. septembra letos v obeh Goricah, ter Srečanje arhitektov v Mariboru, ki naj bi bilo oktobra 2006. Ideja glasbenega srečanja se je rodila v Torontu leta 2004, na cerkvenem parkirišču, v pogovoru z mladim študentom iz Vipave, ki je bil istočasno gojenec Slovenskega centra za glasbeno vzgojo E. Komel v stari Gorici. V razgovoru je sproščeno dejal: Zakaj pa pri KSK oziroma SSK ne organizirate tudi vseslovenskega srečanja glasbenikov?

KSK je predlagal tajništvu SSK naj se srečanje dogaja v obeh Goricah. Ta zasnova se je tudi organizacijsko uresničila. Profesor Jerry Ponikvar, vodja programov, je nato podrobneje vse seznanil s projekti za leto 2006-07. Pri volitvah sta bila izvoljena dva nova člana odbora, knjižničarka ga. Štefka Pavlin ter družbeni delavec g. Štefan Muhič. Ga. Milena Soršak je nato obvestila in povabila vse slovenske rojake, naj podpirajo Viktorijin sklad, ki zbira finančna sredstva za pomoč fizično in duševno prizadetim otrokom v naši skupnosti.

Kulturni del večera je bil v veliki župnijski dvorani. Program je vodila glavna tajnica KSK ga. Tjaša Škof. Po kanadski in slovenski himni je povabila k mikrofonu predsednika KSK g. Franca Riharja, ki je vse goste in številne udeležence pozdravil in jim zaželel lep večer. Predsednik Svetovnega slovenskega kongresa dr. Boris Pleskovič je v svojem nagovoru dejal, da prihaja že tretjič v Toronto na kongresno srečanje in to z velikim veseljem in zadovoljstvom. Dejal je, da je SSK danes gotovo poleg slovenske Cerkve ena vodilnih slovenskih civilnih organizacij, katere glavno poslanstvo je

ohranjanje, povezovanje in razvijanje svetovnega slovenstva. Izrekel je besede zahvale KSK in čestital k tako plodnemu delovanju.

Odpravnica poslov veleposlaništva ga. Barbara Sušnik je naslovila na Kanadski slovenski kongres besede zadovoljstva in se zahvalila KSK za njegovo prizadevanje pri gradnji slovenske skupnosti v Kanadi. Njene besede so bile resnično izraz priznanja kongresnemu gibanju v Kanadi.

Gospod Valentin Batič je nato predstavil evropskega poslanca, slavnostnega govornika gospoda Lojzeta Peterleta. Gospod Peterle je bil sicer naprošen, da bi govoril o evropskem povezovanju, vendar je prvi del govora posvetil Slovincem po svetu. Zakaj? Med občnim zborom je pazljivo sledil poročilom, iz katerih je zaznal, da so programi Kanadskega slovenskega in s tem Svetovnega slovenskega kongresa najučinkovitejše sredstvo za ohranjanje slovenstva in povezovanje Slovencev po svetu z matično državo. Ta model dejavnosti je tudi najustreznejši način ustvarjanja skupnega slovenskega kulturnega prostora. Matična država bi morala taka naprežanja podpirati. Svetovni slovenski kongres je naravnost idealna civilna organizacija in

more zaobjeti slehernega rojaka po svetu, ki želi ohraniti svojo slovensko podobo. Ta del govora je bil za udeležence trenutek resnega razmisleka.

Gospod Peterle je bil v drugem delu govora na moč stvaren. Naslikal je organizacijo Evropske zveze (EZ), ki je še vedno v nastajanju in bo še treba nekaj časa, da bo dobila dokončno podobo. Slovenci imamo, je dejal, nek občutek manjšinstva, zavedati pa se moramo, da so danes tudi velike države v EZ manjšine. Če bomo Slovenci še intenzivneje gojili slovensko kulturo in ustvarjali zdravo gospodarstvo, potem se nam ni treba bati za preživetje. Naj omenim še dejstvo, da je Peterle dosledno uporabljal izraz EZ in ne EU.

Po govoru je dr. Tone Kačnik ob 100-letnici Gregorčičeve smrti občutno recitiral njegovo pesem Na srce je pritisnil me Bog. Člana ljubljanske opere g. Juana Vasleta in pianistko gdč. Nastazijo Žibert, ki je klavir študirala v Centru za glasbeno vzgojo E. Komel, je predstavil dr. Tone Kačnik. Baritonist Vasle je pel slovenske narodne pesmi (Gozdič je že zelen, Pri farni cerkvi, Moja kosa je križavna)... dva samospeva (B. Ipavca - Mak žari ter F. Vilharja - Mornar), argentinsko (Publito mi pueblo) ter 2 operni

ariji (arijo Filipa iz opere Don Carlos in arijo Bazilija iz Seviljskega brivca). Baritonist J. Vasle je doživel dolgotrajno ovacijo že med samim izvajanjem, še večjo pa ob koncu programa. Za dodatek je še zapel Gor čez izero in arijo iz opere Evgenij Onegin. Iz koncertnega programa je izstopala rosno mlada pianistka, ki je samostojno spremljala nastopajočega baritonista. Vasletove CD so bile v trenutku razprodane.

Po koncu programa so bili gostje in obiskovalci povabljeni na zakusko.

Omeniti je tudi treba, da je poslanec Lojze Peterle v petek pred kongresnim srečanjem obiskal rojake v Lipa parku v St. Catharinsu, ki so mu pripravili prijateljsko srečanje, v nedeljo pa se je srečal z rojaki v župniji Sv. Gregorija Velikega v Hamiltonu in jih je po nedeljskem bogoslužju tudi nagovoril. V Torontu se je srečal v daljšem razgovoru s kardinalom dr. Alojzijem Ambrožičem, na slovenskem konzulatu pa se je na vljudnostnem obisku srečal z odpravnico poslov veleposlaništva ga. Barboro Sušnik ter z generalnim častnim konzulom g. Jožetom Slobodnikom.

O delu Kanadskega slovenskega kongresa

Dr. Franc Habjan

Kanadski slovenski kongres je letos ob zaključku šolskega leta v šoli župnije Brezmadežne v Torontu podelil šestindvajsetim abiturientom pisna priznanaja z medaljami. Po zaključni šolski maši sta jim čestitala predsednik KSK France Rihar in vodja vzgojnega odbora KSK prof. Jerry Ponikvar in jih hkrati tudi nagovorila, želeč jim veliko uspehov pri nadaljnem študiju. Oba predstavnika sta tudi poudarila, kako velikega pomena je njihova kulturna prisotnost v slovenski skupnosti v Kanadi.

Glavni odbor je na svoji zadnji seji soglasno sprejel predlog posebnega pododbora za ponatis knjige dr. Janeza Vintarja OD LIPE DO JAVORJA. KSK meni, da je po kanadskih slovenskih skupnostih veliko povpraševanje po tej edinstveni sociološki knjigi v Kanadi.

Glavni odbor KSK je pred zborom SSK, ki se je vršil v Števerjanu pri Gorici 2. julija 2006, odposlal precej obsežno poročilo, v katerem je predstavil mnenje KSK o programskem delu SSK za prihodnje poslovno leto. Na zboru je bil v Upravni

odbor izvoljen Jože Kastelic, za namestnika v nadzornem odboru pa predsednik KSK France Rihar. KSK meni, da je kanadska konferenca SSK gotovo ena najbolj organiziranih in uspešnih konferenc SSK, zato se upravičeno sprašuje, zakaj potem nima nekoliko primernejše organizacijske teže pri soupravljanju te svetovne slovenske organizacije.

Na zboru so tudi govorili o zgodovinskem srečanju slovenskih glasbenikov iz Slovenije, zamejstva in zdomstva, ki bo od 13. do 15. septembra 2006 v obeh Goricah. Pobudnik omenjene konference je Kanadski slovenski kongres, ki je po svojem zastopniku na izredni seji ob 15-letnici SSK na Občinah, ob priliki srečanja Drage, leta 2004 izpostavil omenjeni projekt. Srečanje glasbenikov (skladateljev, dirigentov, glasbenih izvajalcev, itd) bo v obeh Goricah, (v Gorici v Italiji in v Novi Gorici v Sloveniji). V času tega simpozija bodo tudi koncertne prireditve slovenskih glasbenikov. Pripravljalni odbor SSK je že oskrbel vse potrebno tudi glede prenočnin in programa.

Slovenska navzočnost v Kanadi

Kanadski slovenski kongres se je odločil, da prične z zbiranjem gradiva o slovenskih rojakihi po celi Kanadi in da potem to urejeno gradivo izda v knjigi z naslovom SLOVENSKA NAVZOČNOST V KANADI. Projekt je ena od nalog, ki je okvirno nakazana v ustavi KSK, ta pa je bila uradno sprejeta in priznana od kanadskih oblasti leta 1990. Cilj projekta je, da zberemo seznam oseb slovenskega rodu (vsaj po enem staršu) po vsej Kanadi. Za uspešno izpeljavo je KSK pripravil VPRAŠALNIK.

KSK bo skušal ta vprašalnik razposlati po vseh slovenskih društvih, klubih, župnijskih občestvih od morja do morja z željo, da bi izpolnjenega vrnili na naslov, ki je omenjen v vprašalniku. Prosimo tudi, da bi naredili kopije in jih posredovali prijateljem in znancem, ki obrazcev niso neposredno prejeli od našega urada. Glavni namen knjige bo ohraniti spomin slovenske navzočnosti v Kanadi in hkrati s tem tudi vzpodbuditi in ohranjati slovensko narodno zavest. Že vnaprej se vam zahvaljujemo.

O zgodovinskem dogajanju "skozi" telovadbo, godbo in družino

Prof. Dr. Janez Bogataj

Pogosto pravimo, da je prava zgodovina tista »od spodaj navzgor« in ne ona, ki se je oblikovala in se oblikuje za zidovi kraljevih in predsedniških palač, v tišinah cerkvenih vrhov, na poveljniških mestih bojnih polj ali za zidovi vojašnic...

Marija Ahačič Pollak je v pričujoči knjigi združila vsaj dvoje. Najprej sta tu življenjski zgodbi matere in očeta, od katerih je zgodba slednjega tako rekoč rdeča nit knjige. Ko si ustvarita družino sledimo veselim in tudi prav pretresljivim usodam vse do let po koncu druge svetovne vojne. Druga pomembna sestavina, ki jo je uspelo avtorici vtakati v zasnovo knjige je spremljanje pestrega zgodovinskega dogajanja od zadnjih let 19. do začetka druge polovice 20. stoletja. Vendar to zgodovinsko dogajanje je podano prav skozi življenjsko zgodbo Martinčkovih, ki se odvija najprej v okolju Tržiča in Podbrezj, nato pa se, skladno z življenjsko usodo njenih nosilcev, razvije med prvo svetovno vojno do daljne Rusije, med drugo do Srbije in se končno vrne v preljubi domači Tržič.

Življenjsko popotovanje Martinčkovega Rudija, njegove soproge in otrok je tudi izhodišče avtorici, da je snov zgodbe o svoji družini smiselno razdelila na posamezna poglavja. Glavna informatorja za oblikovanje zgodbe sta ji bila pokojna starša. Pripovedi očeta Rudija je posnela na številne magnetofonske trakove in tako

ohranila izvornost pripovedovanja, hkrati pa si omogočila verodostojnost zapisovanja njegove življenjske zgodbe. Avtorica je kot dodatno gradivo pri oblikovanju pripovedi zelo dobro uporabila tudi nekatere druge vire in literaturo, ki pomenijo pomembno pričevanje o dogajanju v Tržiču v obravnavanem obdobju.

Po prebiranju življenjske zgodbe Martinčkovih ugotoviš, da je veliko več kot le zanimiva. Iz nje bo bralec, kar zares upam, lahko izluščil celo vrsto življenjskih resnic, modrosti in spoznanj in ne le pogled v preteklo dogajanje Tržiča. Najprej je tu imenitna zveza očeta in matere: prvega vsestransko iznajdljivega, telovadbi in godbi predanega Tržičana, ki sta mu dobra volja in smeh odpirala vrata in ga reševala iz najtežjih življenjskih preizkušenj, ter matere, ki je s svojo neizmerno delavnostjo in nekako ljudsko inteligenco ustvarjala vsaj tiste minimalne pogoje, da je številčna družina lahko preživela tudi v najhujših trenutkih. Pet otrok je odraščalo v najtežjih trenutkih zgodovine, v izgnanstvu v Srbiji in po vrnitvi v Tržič doživljalo tudi vse nesmisle novih družbenih razmer. In kot druga rdeča nit se prepleta po življenjski zgodbi Martinčkovih glasba. Zasvoji očeta Rudija, ki npr. ob vrnitvi iz izgnanstva v Srbiji že na tržiški železniški postaji vpraša godbenike, kdaj bodo imeli spet vajo(!), potem pa tudi njegove otroke, zlasti še

Marijo in Vitala, ki je s harmoniko postal pravi mladi virtuoz že med izgnanstvom v Srbiji. Glasba in inštrumenti so torej prisotni v vseh obdobjih popotovanja Martinčkovih po časih in različnih okoljih. Tako je npr. ob koncu pripovedi naravnost grozljiva zgodba o ponovni borbi Martinčkovih za družinski pianino, kar pa je hkrati spet odličen primer za spoznavanje in razumevanje takratnega zgodovinskega dogajanja.

Knjiga Marije Ahačič Pollak torej ni navadna pripoved o njeni družini. Je predvsem odličen pogled v vsakdanjike in praznike Tržiča, kakršnega morda pomnijo le še najstarejši, je tudi pogled skozi popolnoma človeške usode na dogajanja v nekdanjih avstroogrski monarhiji in jugoslovanski kraljevini, od telovadnih nastopov Orlov do dogajanj na frontah prve svetovne vojne. Morda je najbolj pretresljivi del celotne življenjske zgodbe

Martinčkovih prav obdobje druge svetovne vojne, pri katerem že v začetku odkrijemo tudi izjemno zanimive podrobnosti, ki so nam lahko v pomoč pri razumevanju naših sodobnih odnosov do Balkana (npr. sprejem slovenskih beguncev na zagrebški železniški postaji). Pretresljiva je tudi skrb očeta Rudija, da je ob borni prtljagi uspel kljub nemški natančnosti pretihotapiti v Srbijo tudi svojo harmoniko... in enako ali še bolj dogodek, ko mu ob osvoboditvi harmoniko zapleni partizanska vojska(!) Seveda je to le nekaj iztrganih primerov iz celote. Zgodb, ki jih je nešteto in jih preveva neizmerna volja, kljubovanje najhujšim razmeram, pa tudi prešerni očetov humor in vsestranska povezanost družine Martinčkovih. Zato menim, da je ta knjiga lahko odlično branje vsem generacijam. Starejšim v spomin, mladim pa tudi v opomin in izziv.

Freedom Fighters

By Frank Črtomir Gormek
Reviewed by Oscar Koren

One scarcely knows where to begin when commenting on an analysis so replete with insights and rich in illustration. This book is the author's translation of his earlier book, "Orli pod Triglavom", published in Slovenian in 1995.

The book describes how the German army was on the verge of conquering Moscow in December of 1941. Strong units of infantry were already in the suburbs on December 2nd and another division moved into position on December 5th. They were waiting for the reinforcements from the German tank units that were

being surreptitiously transported from the Balkans. However, due to heavy resistance by the freedom fighters in Yugoslavia, and severe winter conditions, the reinforcements were slowed down. This delay gave time to the Russian forces to consolidate their positions and save Moscow from being conquered.

The author argues that should the German reinforcements have reached Moscow a week sooner they would have been able to enter the city and the outcome of the war may have been different.

Much of the book is based on the author's personal experiences as a freedom fighter. It is this personal touch that makes the book interesting and easy to read.

Where is the Slovenian Flag?

This year, York University celebrated its fourth annual multicultural festival, a four-day cultural celebration of diversity organized by York University students.

The festival consisted of an exhibition of food, dance, music and displays from around the world. York University's student associations sponsored the event. I was impressed by the energy and display of pride by the students gathered around the Croatian, Serbian, Macedonian, Bosnian and other cultural display tables. They paraded in their national costumes, played their folk songs and handed out their country's travel literature. Different groups performed their national dances on center stage.

My favorite display was the hundreds of flags from nations whose students attend York University. My eyes searched for the Slovenian flag, but in vain. There was neither Slovenian flag nor Slovenian exhibit, even though several students of Slovenian descent are registered at York University.

There may even be some Slovenians on staff.

Multicultural week at York was awarded the 2003 silver medal for student involvement programs and has received many other awards over the past few years. As I wandered around the multitude of displays, a number of questions came to my mind. Why is there no Slovenian flag as a proud reminder of our ethnicity? Are Slovenian students too timid to celebrate their culture? Why are Slovenian students incapable of organizing a Slovenian student association and participating in York's multicultural festival? What are the barriers that prevent the Slovenian students from being more proactive? These and many other questions lingered in my mind as I left the displays in York Lanes and continued to my macroeconomics lecture in Curtis Lecture Hall.

Oscar Koren,

President, Slovenian Home Association
Part-Time Student, York University

Slovenski Dom Cultural Exhibit

Oskar Koren

Slovenski Dom organized a Slovenian cultural exhibit at the Slovenian Day celebration in Bolton on July 2, 2006. This was the third consecutive year that Slovenski Dom has had such an exhibit. The exhibit attracted a large number of visitors among them the Hon. Tomaž Kunstelj, Ambassador of the Republic of Slovenia. Last year Dr. Dimitrij Rupel, Minister of Foreign Affairs of the Republic of Slovenia, visited the exhibit.

The purpose of a cultural exhibit is to display artifacts from Slovenia and to promote Slovenian culture and heritage. The second purpose is educational. Those of us who have spent our younger days in Slovenia remember the sounds of the "klopotec" in the fall when the grapes were ripening in the vineyards. We also remember the "kozolec" and "koruznik" where farmers were drying hay and corn respectively. Some of us remember "kolovrat" where our

elders were spinning wool. It was refreshing to see the parents showing their children the replicas of “kolovrat” and “kozolec” and explaining their use to them. Unfortunately, we were not able to find anyone in our community that has a replica of “klopotec” and “koruznik”. If you have such items and are willing to lend them for a day, please let us know and we will exhibit them next year. In this way you will help with the education of Canadian Slovenians.

The Slovenski Dom cultural display is becoming an annual event. It is improving each year as more members participate. It is my hope that with your help, cooperation and talent we will make the Slovenski Dom cultural exhibit an annual educational and memorable event.

Istok Vidmar – nov dosežek.

Milena Soršak

V Calgary, Alberta je 5. avgusta potekal severno-ameriški turnir v hokeju za igralce v električnih invalidskih vozičkih, ki ga vsako leto organizira CEWHA (Canadian Electric Wheelchair Hockey Association).

Istok Vidmar je član torontskega odseka in je bil letos izbran z devetimi drugimi, da zastopa svoj klub. Vesel je bil tega izziva, a obenem zaskrbljen, kako bo prestal letalski polet, saj je bil na avionu zadnjikrat leta 1993. Izkazalo se je, da je bil ves strah odveč, saj je za prevoz odlično poskrbela letalska

družba Air Canada, v Calgary pa drugo odgovorno osebje.

Njegov tim si je prisvojil bronasto medaljo. Z novim veseljem in navdušenjem se je vrnil domov, saj je bil Toronto izbran za gostitelja turnamenta v prihodnjem letu. Istokova želja je, da bi spet mogel zastopati svoj klub.

Istok, iskrene čestitke k tvojemu uspehu, pa tudi k trdni volji in vztrajnosti, ki sta izraziti prvini pri tvojem delu in življenju.

Victoria Fund

Milena Soršak

Minilo je šest let, odkar sem prvič javno spregovorila o potrebah oziroma stanju Viktorije Grzinčič. V decemberski številki Glasila ste lahko prebrali članek o njenem izrednem dosežku, ki je gotovo presegel pričakovanja mnogih. Tudi Sarah Evans me vedno preseneča. Nikoli ne tarna, vsakič mi kaj novega napiše o svojem študiju in delu. Toliko življenjskega optimizma in dobre volje je v njej kljub svoji prizadetosti.

Lansko leto sem omenila, kako postaja prevoz za Sarah Žagar vsak dan večji problem. Marianne in Ed sta pred nedavnim kupila avto, a za Sarah se situacija ni spremenila. Še vedno jo je treba prenesti z vozička na avtomobilski sedež, kar zahteva veliko moči, saj Sarah tehta že preko 35 kg. Pri tem je vedno izpostavljena neugodnostim in možnostim padca. Avto je treba nujno preurediti potrebam male Sarah, da se bo

počutila varno in čimbolj ugodno. Predračun stroškov za tako adaptacijo znaša 19.000 dolarjev. Družina takemu izdatku ni kos.

Da bo projekt čimpreje uresničen, je bil v začetku meseca avgusta ustanovljen poseben odbor, ki že pripravlja širšo akcijo, pri kateri naj bi sodeloval prav vsak rojak dobre volje, ki želi pomagati po svojih močeh.

V cerkveni dvorani na 739 Brown's Line bo 5. novembra Victoria Talent Show. Vsi, ki imate izreden dar v glasbi, plesu, pesmi, govornjeni besedi..., ga vestno in vztrajno izpopolnjujete in ste stari nad 12 let, se čimpreje prijavite Ani Sluga 416-621-4953, Danilu ali Heleni Volk 416-247-6717 ali Martinu Pušiču 905-337-0660. Avdicije bodo še ta mesec. Po prireditvi bo žrebanje za plasmu TV, digitalno kamero, kolo, glasbeni instrument in mnoge druge dobitke. Srečke po 5 dolarjev so že v predprodaji pri predsednikih društev in v obeh slovenskih bankah v Torontu, lahko pa pokličete tudi Jankota Bubaša na tel. 905-238-9258. Če kdo želi sodelovati kot darovalec dobitkov, bo njegov doprinos s hvaležnostjo sprejet in javno objavljen.

Kot vedno pa lahko svoj dar pošljete direktno na Belokranjski Sklad re Victoria fund, 4116 Tapestry Trail, Mississauga, ON L4W 4B7. Poslali vam bomo potrdilo za davčno olajšavo.

Dragi rojaki, le s skupnimi močmi in sodelovanjem bomo dosegli zastavljeni cilj. Izrabimo čas in talente, ki so nam dani, in skupno premagujmo težave in bremena tistih, ki so preobteženi.

Za več informacij pokličite Mileno Soršak na tel. 905-276-7258.

Že vnaprej iskrena hvala.

Kanadsko slovensko zgodovinsko društvo

The Archive of the Slovenian Canadian Historical Society

Dr. Anne Urbančič

The office where I work at the university is filled with books; like an overstuffed sofa with cushions sticking their puffed corners beyond the frame, my books sit, lie, stand on shelves that are filled to capacity, and so I have stacked them two and three deep. My office is also filled with boxes of letters, some going back to the 1850's and yellowing newspapers that threaten to lose bits, as if they were crispy strudels, every time I pick them up. There is order and organization in my office, but it is my own idiosyncratic placement; unfortunately for my students, only I know where things are. The kind and patient lady who cleans my office, Nathalie, very kindly and very

patiently dusts around my papers and volumes, trying not to disturb the higgledy-piggledy of it all.

My office is not an archive. It will never be. An archive requires neatness and recognizable order so that all researchers can find material quickly and efficiently. An archive requires proper humidity and space so that crumbling papers can be preserved. It demands special supplies such as acid free paper, and mylar covers and folders to protect material. An

archive requires patient professionalism; it grows slowly. After many years of careful nurturing, it becomes a treasure.

The Archive of the Slovenian Canadian Historical Society, housed on the lower level of Dom Lipa, is growing; the growth is slow but nevertheless evident. I'd like to take this opportunity to give you an update on its progress in the last year or so.

In the summer of 2005, the Society joined the AAO, the Archives Association of Ontario.

This is an important step because it means that our Slovenian Canadian archive belongs to a larger body formally

recognized by professional researchers and archivists. It also means that our website, when it is updated, will eventually be part of the master-site ARCHEION, which is Ontario's publicly searchable archival information network. ARCHEION opens our archive up to researchers throughout the world.

The AAO sent an archivist advisor who visited us at Dom Lipa during the summer. She assessed the archives room, and took measurements for humidity, room temperature and other environmental conditions. In her report, she confirmed that we had chosen a viable space that would be adequate for our needs for now. Her approval excited us because it allowed us to begin furnishing the archive. She also confirmed the importance of a community archive and encouraged us to continue, despite all the hard work involved. Soon after, shelving was put in; archive shelves have to be built to allow the collector boxes, called Hollinger Boxes, to stand with enough airspace around them. We ordered materials from an archiving supply store; this we were able to do because of seed money received from the Slovenian government in Ljubljana (through competition in its grants program) and also from Krek's Credit Union. I should also mention that several Society members have also contributed funds from their personal pockets.

In the meantime, we have received boxes of material from various families in Toronto; including letters, photos and print materials such as books. We quickly realized we needed the services and advice

of a professional archivist to start us in the right direction. Again, the funds from the Slovenian government proved valuable; we invited a young archivist to work with us for a few hours; later on this spring, she will help start our filing system, including all the documents related to shelving and storing and acknowledging donated materials. She will show us how to preserve the materials as well as possible, especially those items in less than perfect condition. We all look forward to working with her.

We cannot have a professional level archive without your contributions. So we continue to attend Slovenian community events to introduce our work, and ourselves and to encourage the community to send us materials. We were so pleased to meet so many of you at the Slovenian Farm on the occasion of Slovenski Dan in July. This event was particularly important because it marked the 150th anniversary of Slovenians in Canada, an event acknowledged by leaders and politicians in Slovenia and Canada. On the occasion of the Dom Lipa Christmas Bazaar, we set up a table outside the archive room promoting our KDO SMO? Program. We have lots of wonderful photographs of groups of Canadian Slovenians, mostly taken in the 1950's and 1960's; unfortunately most of the people are not identified. So we asked visitors to the Bazaar to stop and look at the photos pasted on the wall to see if they could help us put faces and names together. What an enthusiastic response we had! Not only did we succeed in identifying many of the people, but we also heard heart-

warming stories about their lives, about their families, their friends. Sadly, many of the Slovenians in the pictures have passed away; how pleased they would have been to hear how fondly their friends and families remembered them. Some people found themselves in the pictures and stopped to fill in information about when and where the photos were taken. We were also pleased that so many members of our community encouraged our work; some have invited us to look over materials they would like to contribute (which we are happy to do); others have asked how they can assist with the archives. We certainly welcome all your help. Because of the success of KDO SMO? we have plans to continue the program with more and different photographs. It's like detective work, only more fun, and less dangerous. We also hope to hang a framed photograph gallery outside the Archive so that visitors to Dom Lipa can help us unravel all the mystery of the faces, places and times.

Among the most recent contributions to the Archive is the original typescript for the book *Memories of Days Gone By* written in English by Mr. Joseph Mihevc, who was the subject of one of the early interviews published in this column. His children, grandchildren and great-grandchildren for whom it was written will cherish his book with its delightful illustrations and photographs. More importantly, it will become a record that attests to and witnesses the presence of Slovenians in Canada before that presence can be lost to ethnic assimilation. Congratulations to Mr.

Mihevc on his wonderful achievement. We hope that his book will encourage others to write, or tape their memoirs for their own families and for the Slovenian community too.

The CSHS has other activities as well; currently we are preparing a book that will provide a history of Slovenian cultural groups in Canada, from Atlantic to Pacific. If you can help fill in information gaps about social clubs or similar associations throughout Canada, please contact us at our email: cshs@look.ca.

We remain grateful to the editorial board of *Glasiło* for generously allowing this space for interviews with Slovenian Canadians and articles about the Archive.

The CSHS gives all Canadian Slovenians an opportunity to cherish their stories forever. We invite you send us your family documents, or pictures or artifacts or your stories. Originals or copies are acceptable and will be placed in a special box identified by your family or organization name.

You can help carry on the important work of the CSHS by becoming a member or by donating documents and artifacts of your own or your family's immigration history to the Archive.

You do not have to be famous to be important to us and to Slovenian-Canadian history.

Watch the community press for more information about the CSHS and about our activities.

Ponovitev nove maše g. Igorja Novaka

Roman Travar, C.M.

Ne zgodi se vsako leto, da bi med nas prišel novomašnik iz Slovenije. Čeprav je v Sloveniji vsako leto še nekaj deset novomašnikov, letos jih je bilo šestnajst, se tudi v domovini pozna, da je vse manj mladih, ki se odločajo za duhovniški ali redovniški poklic. Zato smo bili veseli, da se je letošnji novomašnik, g. Igor Ignacij Novak, doma iz Hoč pri Mariboru odločil, da nas obišče in nam podeli novomašni blagoslov.

G. Igor se je leta 2002 udeležil svetovnega dneva mladih v Torontu, ko je z vsega sveta priromalo skoraj milijon mladih, ki so se srečali med seboj in s sedaj že pokojnim papežem Janezom Pavlom II, ki je daljnega leta 1984 prvič povabil mlade z vsega sveta in jih sprejel v večnem mestu Rim. To je bil začetek svetovnih dnevov mladih, ki so se vsakih nekaj let v širšem obsegu odvijali na različnih kontinentih sveta. Tako je g. novomašnik navezal prijateljske stike s Slovenci v Torontu, še posebej z družino Ludvika Stajana.

Že se je pisalo leto 2006, ko se je g. Igor pripravljaj na slovesnost nove maše v domači župniji Hoče pri Mariboru. Ker si je želel, da bi okrog Gospodovega oltarja, pri katerem bo prvič obhajal Jezusovo daritev zbrali vsi prijatelji, ni pozabil na gostoljubne gostitelje izpred štirih let v Torontu in tudi nje povabil na novo mašo. Toda vsi se je niso mogli udeležiti, zato se je odločil, da sam pride v Kanado in skupaj z nami obhaja ponovitev nove maše.

Stekli so pogovori med g. novomašnikom Igorjem in g. Ludvikom, ki so pripeljali

do slovesnosti, ki je bila v nedeljo, 16. julija na Slovenskem letovišču pri Boltonu. Kot je g. novomašnik sam v nagovoru pri sveti maši dejal, je srečanje mladih v Torontu pred štirimi leti nanj naredilo velik vtis in se je želel ob tej priložnosti še enkrat srečati s Slovenci v Torontu in se Bogu zahvaliti za vse dobrote, ki jih je po pokojnemu papežu Bog podelil mladim. Rezultat tega srečanja je bila tudi odločitev njegovega prijatelja za duhovniški poklic.

Po sveti maši se je g. Igor srečal z verniki, ki so se udeležili skupnega kosila, ki ga je zelo okusno pripravila ga. Marija Soršak s svojimi pomočnicami v Baragovem domu na letovišču, v popoldanskih urah pa se je še nekoliko sprehodil po pristavi ter se srečal še z drugimi, ki so v lepoti narave preživljali vroč nedeljski popoldan.

Že naslednji dan se je g. novomašnik s svojimi spremljevalci – z njim je bila njegova sestra Marinka, bogoslovca David in Jani ter sošolka Maja – odpravil proti Baragovi deželi in od tam še v Lemont in v Cleveland, kjer so se srečali s tamkajšnjimi skupnostmi Slovencev ter nadaljevali pot proti New Yorku, kjer se je njihova pot po Kanadi in Združenih državah tudi začela.

Skupaj se Bogu zahvalimo za dar duhovništva, ki nam ga je dal po novomašniku g. Igorju in za njegov obisk med nami. Zahvala vsem, ki ste kakorkoli pomagali pri organiziranju in izvedbi te slovesnosti, še zlasti članom odbora Slovenskega letovišča, ki so odstopili dvorano in jo pomagali pripraviti, ter nenazadnje kuharicam.

Zapustili so nas

Miro Rak – Eulogy by Marjan

Miro Rak is home – truly home at last...

In a life that began in his native country, Slovenia, Miro came to Canada to build a better life. From the beginning, he excelled in his new country. He had a successful business and was a very active member of the Slovenian community.

He became a member of the Slovenian Hunters and Anglers Club in 1978, and over the past 28 years, Miro led many sportsman and social activities, which he organized with the help from his friends from beginning to end. He was very much involved in all the fishing and hunting trips as is evident in every copy of the Vestnik over the years. He also loved to play Tarok, and participated in many tournaments at the Club.

You see, to be a really good sportsman, it must be in your blood, in your veins, and Miro had this. This passion took him all over the world. He traveled to Slovenia, Alaska, Mexico, B.C. and across Canada to hunt. He also hunted in the African savannahs of Kenya and Zambia as well as in the freezing waters of the Canadian North. Through all of these travels, Miro brought back enviable hunting trophies. There is not one of us here today to boast a track record like that.

In addition to all of his activities, Miro also dedicated a lot of his time to record his travel experiences in his many articles in the Lovski Vestnik, and in his two books; “Taki smo pač lovci” and “Nanook”. His

love for hunting and fishing, and the great knowledge that was derived from it, was very evident to anyone who read his books. In an article written in the Lovski Vestnik – 1986, titled “Following the footsteps of King of Africa”, Miro wrote about the thrill of a lion hunt and how it felt to be in the lions footprints. I think we all know that it will be impossible to ever fill the footprints that Miro has left behind.

I think he would be surprised if he saw so many people gathered here to mourn him. Miro was, after all, a quiet man. He liked the solitude of the wild country. He liked to be one with nature. It would not occur

to him that he was so popular, that he will be missed so much. Yet the very fact that so many have gathered to celebrate his life says much more about him, and his kindness, than mere words could ever say.

Miro, you see, never advertised the fact that he helped so many people in so many different ways. He never talked about his numerous acts of kindness. Yet I believe that almost everyone here today has been at the receiving end of that kindness, and been touched in some way by his generosity. I will miss him most of all as a friend because good friends like Miro don't come along often in a lifetime.

Today our eyes are filled with tears as we mourn him. His family will, of course, miss him most of all. I hope though that they will take comfort in the fact that so many

others will miss him too for many different reasons. His family members knew he was well respected but it is gratifying to see how many others will genuinely miss Miro.

Christ, as we know, called his apostles, the fishermen to follow him, and I am sure

that today Miro has taken his place with the apostles in heaven. Although he won't sit on the riverbank anymore, or entertain us with any of his fisherman's tales and jokes, our wonderful memories of Miro and the life he lead will always be with us.

Ivan Dolenc

Cvetka Kocjančič

V torek, 18. aprila 2006 je v Burlingtonu v 79. letu starosti za rakom umrl k a n a d s k i s l o v e n s k i p i s a t e l j i n p u b l i c i s t I v a n D o l e n c.

I v a n D o l e n c s e j e r o d i l l e t a 1927

v Mariboru. Po študiju slavistike je bil nekaj časa zaposlen pri časopisnem podjetju Večer v Mariboru. Zaradi političnih razmer, ki so mu omejevale pisateljsko svobodo, je kmalu po vojni zapustil Slovenijo. Kot mnogo drugih slovenskih beguncev je odšel v Kanado, kamor je za njim prišla tudi njegova žena s hčerkami. Ob trdem delu in grenkih razočaranjih v Kanadi je vseeno našel čas za pisanje, ker je čutil, da s svojim talentom lahko prispeva h kulturnemu podvigu kanadskih Slovencev. Že v Winnipegu je poskušal izdajati slovensko kulturno revijo Povest. Ker tam ni videl možnosti za kulturno udejstvovanje, se je preselil v Toronto, kjer je dosegel magisterij iz literature in o upokojitve poučeval na srednji

šoli. Leta 1967 je začel izdajati mesečnik Dnevnik/Diary, ki ga je urejal do leta 1978. Bil je pobudnik in eden od ustanoviteljev radijske oddaje Slovenski večer. Veliko je dopisoval tudi v slovenske časopise izven Kanade, še posebej v Prosveto in Rodno grudo. Svoje izseljenske izkušnje v Kanadi je opisal v knjigi Za dolar človečnosti in v številnih črticah. V angleščini je izšla njegova knjiga Dostojevski and Christ. Pred leti se je pridružil tudi radijski oddaji Glas kanadskih Slovencev in za ta slovenski program prispeval številne zanimive reportaže. Nekaj mesecev je urejal tudi publikacijo Glasilo kanadskih Slovencev.

Ivan Dolenc je bil zaveden Slovenec in predan kulturni delavec, ki je svojo publicistično in novinarsko dejavnost za kanadske Slovence opravljal brezplačno in z veliko ljubeznijo. Njegove pisateljske svobode tudi kanadska slovenska skupnost ni bila pripravljena sprejeti in zato je pri svojem delu večkrat naletel na grenka razočaranja.

Tisti, ki smo njegovo delo bolj poznali, se ga s hvaležnostjo spominjamo kot pisatelja, ki se je nesebično razdajal za slovensko kulturo in kot literarnega mentorja, ki si je prizadeval, da bi za slovensko kulturo navdušil krog mlajših Slovencev.

Jože Kanalec

Francka Seljak

Po težki in zahrbtni bolezn nas je 7. junija 2006 v Torontu za vedno zapustil Jože Kanalec.

R o j e n j e bil leta 1935, v času italijanske okupacije, v Volarjah pri Tolminu. Njegov oče je bil zaveden Slovenec, kar je

prenesel tudi na svoje otroke.

Že doma v Sloveniji se je Jože izučil za metalurga v železarni na Jesenicah. Kot mlad fant je prišel v Kanado leta 1955. Hitro se je vživel v tukajšnje življenje, si najprej poiskal delo, potem pa si ustvaril družino. Pred upokojitvijo je delal kot nadzornik v mehničnem obratu v Torontu.

Leta 1959 je bilo ustanovljeno Slovensko prosvetno društvo Simon Gregorčič, h kateremu je kmalu pristopil in mu več kot 20 let tudi predsedoval. Ko se je gradilo društveno poslopje na Gregorčičevi "farmi", je skoraj vsa leta deloval kot blagajnik, tajnik in v gradbenem odboru. Z veseljem je poprijel za vsako delo, kjerkoli je bilo potrebno. Bil nam je zgled pridnega in neumornega delavca in vodje pri delu za dobrobit članov. Občudovali smo tudi njegova prizadevanja na področju kulture. Vsi slovenski ansambli in zbori, ki so prihajali iz Slovenije na obisk, so namreč nastopali tudi na Gregorčičevi

"farmi". Spominjam se, ko smo na »farmi« postavljali kip našega vzornika Simona Gregorčiča; kakšna ljubezen do Gregorčičevih pesmi in slovenskega izročila in slovenstva nasploh je vodila pokojnega Jožeta do izpolnitve te ideje in s kakšnim občutkom mu je to uspelo. Pesnik mu je bil vzor, bila sta od doma soseda. Prav tako kot Simon Gregorčič je tudi Jože Kanalec ljubil Slovenijo, svoj domači kraj in planine, pod katerimi teče njegova ljubljena reka Soča. Odslej bosta lahko skupaj počivala in uživala nebeški raj in bdela nad Soško dolino in našo »farmo«.

Jožetov vedno nasmejani obraz in veselo razpoloženje je vsakega še tako nejevoljnega člana ali prijatelja spravilo v dobro voljo. Jožeta bomo povsod pogrešali, posebno pri delu. Pogrešali bomo njegov prijazen pozdrav in nasmeh, njegov vedno veseli obraz, pogovor, njegovo iskreno prijateljstvo. Bil nam je vsem kot brat.

Ne le žena Vilija, hčerka Suzy, sin Edy, brat Lojze z družino, pogrešali ga bomo vsi člani društva, prijatelji in vsa slovenska skupnost v Torontu, brat Janez in sestre ter mnogi prijatelji v Sloveniji.

Kot predsednik je veliko doprinesel, da imamo danes košček slovenske zemlje v širni Kanadi, da imamo streho nad glavo, kjer se lahko zbiramo, skupaj pokramljamo, se veselimo, uživamo v naravi in svežem zraku.

Pokojnemu Jožetu Kanalcu smo hvaležni za vse lepe trenutke, ki smo jih preživeli skupaj na »farmi« in kot prijatelji. Ostal nam bo v najlepšem spominu.

+Duhovnik Franc Turk

Anica Resnik

V Carmel Heights domu za upokojence v Mississaugi je 29. avgusta umrl duhovnik torontske nadškofije Franc Turk.

Pokojni je bil rojen 1. oktobra, 1923 v veliki kmečki družini v župniji Šmihel pri Novem mestu na Dolenjskem. Verna oče in mati sta podarila življenje šestnajstim otrokom in jih vzgajala za Boga in slovenski narod. Dva sinova sta postala duhovnika, eden od sinov pa je kot študent novomeške gimnazije postal leta 1942 žrtev komunizma.

V prvih vojnih letih je France z bratom vsak dan dve uri hodil v oddaljeno novomeško šolo. Ko je bil star 16 let, bi po težki bolezni skoraj izgubil nogo. Uprl se je zdravnikom in noga je čudežno ozdravela. Kot veren in zaveden Slovenec je postal domobranec in doživel leta 1945 vertrinjsko tragedijo. Sreča in pogum v tistih usodnih dneh sta Franceta rešila vrnitve in smrti v domovini. Iz Vetrinja je pobegnul v Italijo in v begunskih taboriščih Senegalia in Servigliane čakal nove čase.

Leta 1949 je emigriral v Kanado. In prvo leto je živel v Vancouveru British Columbia. Tam sta živela njegov stric in njegov brat Martin, ki je bil duhovnik. Že leta 1950 se je pridružil mladi slovenski skupnosti v Torontu. Mladi fantje so v skupinah stanovali pri slovenskih družinah in gradili svojo

bodočnost. V novi župniji Marije Pomagaj so nastajala katoliška društva in še druge. V letih 1950 –1951 in še naslednjih nekaj let so bile ob sobotah po dve, tri poroke. Pokojni Franc je bil del tega življenja. V prvih letih mesečnika Božja beseda je pomagal pokojnemu župniku Jakobu Kolariču. Za vsakdanji kruh in streho nad glavo sta s prijateljem ustanovila podjetje za nakup in prodajo zemljišč in hiš (real estate). Življenje je klicalo, mladost je zorela in mladega fanta je objela misel na družino... Imel je dekle, novi dom ju je pričakoval... Bog pa je imel druge načrte in Franceta poklical na drugo pot...

Zgodnja petdeseta leta so bila blagoslovljena

za Slovence doma in po svetu. Iz krvi in trpljenja tisočev žrtev revolucije se vzcveteli duhovniški in redovniški poklici kot nikdar prej. V mali torontski slovenski družini je že leta 1948 sedanji nadškof kardinal dr. Alojzij Ambrožič vstopil v semenišče, leta 1950 je Jože Plevnik vstopil v jezuitski red, postal duhovnik in dolgoletni profesor sv. pisma na teološki fakulteti torontske universe. Leta 1952 sta v semenišče sv. Avguštin vstopila sedaj že pokojna Rudi Cukjati in Franc Skumavc. Pozneje jih je na duhovniški poti dohitel še Franc Turk.

V St. Jerome College v Kitchenerju je dopolnjeval svojo izobrazbo za vstop v semenišče. 4. junija 1966 ga je v duhovnika

posveti torontski nadškof Philip Pocock. 12. junija 1966 je bil na slovenskem letovišču pri Boltonu velik praznik. Slavolok z napisom "Novomašnik bod pozdravljen", kapelica Marije Pomagaj v cvetju in zelenju in množica vernih Slovencev so pozdravljali Franceta Turka, ki je ta dan daroval svojo novo mašo. V štiridestih letih duhovniške službe je pokojni France deloval najprej kot kaplan v torontskih župnijah St. Edward, St. Maria Goretti in St. Leo. Župnijo sv. Pavla z eno najstarejših katoliških cerkva v Torontu je prvo kot župnik več let upravljal, vodil in klical ljudstvo k bogoslužju in molitvi. St. Ambrose, St. Patrick (Phelpston pri Barrie) in St. Cecilia župnije so bile

postaje na njegovi duhovniški poti.

16. junija 1991 je na slovenskem letovišču Franc Turk praznoval srebrni jubilej mašništva skupaj z zlatomašniki: Ciril Čarga, Jože Mejač in Franc Sodja. Leta 1988 je stopil v pokoj, od leta 2004 živel v Carmel Heights Retirement Home. V četrtek 31. avgusta se je vrnil v baziliko sv. Pavla, kjer je škof Lacey skupaj z mnogimi duhovniki daroval pogrebno mašo, in se poslovil od zvestega Gospodovega služabnika. Francetova zemeljska pot se je končala na pokopolišču Kraljice duhovnikov pri semenišču sv. Avguština. Bodi mu Bog plačnik za delo v Njegovem vinogradu.

Novo krčenje manjšinskih pravic na Koroškem

Dr. Franc Habjan

Na Koroškem je prišlo do revizije avstrijske državne pogodbe, in sicer člena 7, ki ureja dvojezično topografsko (krajepisno) ureditev v slovenski Koroški. Po ustavnem določilu državne pogodbe je bilo predvidenih 240 dvojezičnih tabel na podlagi modela 0/15, se pravi v vsakem kraju na Koroškem kjer živi vsaj 15% Slovencev. Po dolgoletnem dogovarjanju je avstrijski predsednik vlade predlagal model 10/15, na pritisk deželnega glavarja Jorga Haiderja pa se je uveljavil model 15/10. Dvojezične topografske table bodo le v občinah, kjer živi 15% Slovencev, in v teh občinah le v krajih, kjer živi 10% Slovencev. S to uveljavitvijo je Haider dosegel, da bo namesto 240 ali več tabel na Koroškem le 141 dvojezičnih tabel. Od teh bi morale praktično 93 že stati, ostalih 48 pa pride na vrsto postopoma do konca

leta 2012. Nov ustavni zakon o topografski ureditvi je tako zacementiral vsako bodočo krajevno spremembo.

Predsednik ZSO (Zveze Slovenskih Organizacij) dr. Marjan Šturm in predsednik SKS (Svet Koroških Slovencev) Bernard Sadovnik sta tik pred sejo avstrijskega sveta privolila novemu modelu. Najmočnejša in najstarejša slovenska koroška organizacija NSKS (Narodni Svet Koroških Slovencev) o tem dogajanju sploh ni bila obveščena. Predstavniki NSKS vidijo v tem dejanju pomembno kršitev in krčenja manjšinskih pravic koroškim Slovincem na eni strani, na drugi strani pa čutijo pomankanje razumevanja slovenskih oblasti do skupnega koroškega nastopanja in odločanja. Domnevajo pa tudi, da je bila privolitev omenjenih dveh organizacij tihi dogovor s slovenskimi oblastmi... Z razveljavitvijo

člena 7, 90% koroških Slovencev vidi v negotovosti tudi uradni jezik.

Deželni poglavar Haider je z razveljavitvijo člena 7 v razgovoru tudi dejal: “Zdaj se bomo lotili tudi šole in Cerkve”. Tukaj je mislil na jezik na dvojezičnem ozemlju. To se sedaj dogaja v obljubljeni Evropski zvezi! Piko na i pa je postavil ob tem nerazumljivem dogajanju sam predsednik slovenske vlade Janez Janša, ko je dejal: “To je korak v pravo smer k reševanju vprašanja, ki desetletja ni bilo rešeno”. Nastane pa vprašanje, ali je uveljavitev modela 15/10 namesto 0/15 krčenje ali pa ohranjanje slovenstva na Koroškem?

Zavezništvo za prihodnost Avstrije deželnega glavarja avstrijske Koroške

Joerga Haiderja je pred volitvami v zvezni parlament znova zaostri svoje izjave glede vprašanja manjšin. Haider je v vseh koroških dnevnikih objavil celostranski oglas s sloganom: “Koroška bo enojezična”. Podobne oglase načrtujejo za vsako nedeljsko izdajo koroških časnikov do volitev, ki bodo potekale 1. oktobra. Stranka Zelenih je že napovedalo tožbo proti Haiderju, ker da gre za “dejansko razpihovanje sovraštva” in za “kršenje človekovih pravic”. Narodni svet koroških Slovencev je ostro protestiral zaradi oglasa deželnega glavarja in pozval avstrijskega predsednika, kanclerja, notranjo ministrico, državno tožilstvo in sodne oblasti, da ostro ukrepajo proti kaznivim akcijam deželnega glavarja.

Poročilo iz Hamiltona

Društvo sv. Jožefa prireja vsako leto tradicionalni banket za godovanje Jožic in Jožetov. Letošnji banket na Jožefovo nedeljo je bil združen z izrednim župnijskim dogodkom, saj je častiti očak 93-letni gospod Ivan Dobršek praznoval 60-letnico svojega mašniškega posvečenja. Gospod Dobršek je sam vodil bogoslužje, asistiral pa mu je kaplan g. Jaka. Na začetku maše je g. Dobršku izrazil čestitke v imenu župljanov novi predsenik župnijskega sveta Zlatko Berkovič. Čestital mu je tudi župnik Drago Gačnik. Moški zbor Majolka je s svojim sodelovanjem obogatil to slovesno bogoslužje.

Ob 12. uri se je kosila pod pokrovi-

teljstvom društva sv. Jožefa udeležilo rekordno število gostov. Prišli so od blizu in daleč. Gostom je spregovoril slavljeneč g. Dobršek, moški zbor Majolka mu je zapel nekaj zdravic, potem pa je harmonika pritegnila nabito polno dvorano v spontano zdravico g. Dobršku. Po kosilu so gostje navdušeno sprejeli virtuozen nastop Denisa Novato, večkratnega svetovnega prvaka v frajtonarci. Njegovo izvajanje je nepozaben dogodek. Denis Novato je imel samostojen koncert, občasno pa sta ga spremljala še kitarista John in Mike Ferfolia.

Skratka lep dvojni dogodek v Hamiltonu na Jožefovo nedeljo bo ostal vsem obiskovalcem v najlepšem spominu.

Slovenci v domovini in po svetu

Novice in zanimivosti iz Slovenije

Predsedovanje Slovenije Evropski skupnosti - Konec tega leta se zaključuje prva faza priprav na predsedovanje Slovenije Evropski skupnosti v prvi polovici leta 2008. Priprave na to zahtevno delo obsegajo tudi zbiranje izkušenj od držav, ki so že predsedovale. V organizaciji kabineta predsednika vlade in službe vlade za evropske zadeve (SVEZ) je na Brdu pri Kranju potekalo srečanje predstavnikov slovenskih oblasti z visokimi predstavniki Velike Britanije, Danske in Avstrije, ki so že predsedovale EU.

Januarja prihodnje leto se začne druga faza priprav na predsedovanje, ki poleg praktičnih priprav zajema predvsem usposabljanje zbranih lastnih sil in poglobljeno spoznavanje problemov, s katerimi se sooča EU poznavanje razmer znotraj držav članic unije, še posebej tistih, ki neposredno vplivajo na oblikovanje skupnih odločitev.

Po mnenju avstrijskiga državnega sekretarja za evropske zadeve Hansa Winklerja je lahko predsedovanje EU za manjšo državo po eni strani celo lažje, ker imajo večje države izrazitejšo nacionalne interese, medtem ko so prizadevanja manjših držav med predsedovanjem usmerjena predvsem v dobro EU.

Število šolskih otrok v Sloveniji narašča -V primerjavi z lanskim šolskim letom se

je letos število otrok vpisanih v otroških vrtcih v Sloveniji povečalo za 4.2 odstotka. V Sloveniji je skupaj 770 otroških vrtcev, od tega 759 državnih in 18 privatnih. V 891 osnovnih šolah v Sloveniji je vpisanih 171,358 otrok, 1,855 otrok pa je vpisanih v šestdesetih osnovnih šolah s posebnim programom. V osnovnih šolah v Sloveniji poučuje 14,023 učiteljev. Povprečno je v razredu po 13 učencev.

V lanskem šolskem letu je bilo v Sloveniji na srednjih šolah in gimnazijah vpisanih 99,860 študentov, kar je nekoliko manj kot v letu poprej.

Ker se vseveč otrok v Sloveniji odloča za nadaljevanje študija, število študentov na višjih in visokih šolah precej vidno narašča.

Javne storitve na slovenskem elektronskem vladnem portalu -V Sloveniji se zadnja leta zelo hitro razvijajo storitve javne uprave na spletu. Od maja 2006 je na spletni strani (<http://e-uprava.gov.si/e-uprava/>) na elektronskem vladnem portalu možen dostop do 400 javnih služb, vključno 220 služb z elektronskimi obrazci, kot na primer možnost elektronskega podaljšanja vozniškega dovoljenja. Rezultati primerjalne analize, ki jo je naročila Evropska komisija, se je Slovenija od leta 2004 na področju javnih storitev na spletu dvignila od 15. na 7. mesto. Na prvem mestu je Avstria,

na drugem Malta, pred Slovenijo pa so še Estonija, Švedska, Norveška in Velika Britanija.

Biometrični potni listi v Sloveniji - Slovenija je 28. 8. 2006 začela izdajati biometrične potne liste. Posebnost teh potnih listov je, da imajo vgrajen čip z zapisanim biometričnim podatkom o podobi obraza. Slovenija uvaja biometrične potne liste zaradi uredbe Sveta EU o standardih za varnostne značilnosti in biometrične podatke v potnih listih in potovalnih dokumentih ter zaradi zahteve, ki so jo ZDA postavile državam z brezviznim režimom vstopa. Državljanom veljavnih potnih listin ne bo potrebno zamenjati z novimi biometričnimi, saj bodo njihovi potni listi ostali v veljavi do izteka roka veljavnosti posameznega potnega lista.

Podatki o zaposlenosti - Od leta 1991 so v letošnjem letu v Sloveniji zabeležili najnižjo brezposelnost. V juliju 2006 je bilo v evidenco registrirano brezposelnih vpisanih 85.612 oseb, 5.460 oseb manj kot v juliju 2005. Junija 2006 je bilo v Sloveniji 827.390 delovno aktivnih prebivalcev, od tega 744.158 zaposlenih oseb in 83.232 samozaposlenih oseb.

Po zadnjih podatkih je v letošnjem juniju v Sloveniji neto plača na zaposleno osebo v podjetjih in drugih organizacijah znašala 182.275 tolarjev. Povprečna bruto plača na zaposleno osebo v Sloveniji je dosegla 285.731 tolarjev, kar je 585 tolarjev manj

kot prejšnji mesec in 14.077 tolarjev več kot isti mesec lansko leto.

Nesreče na slovenskih cestah - Po nekaterih podatkih je bilo v mesecu juniju 2006 v Sloveniji 28 nesreč s smrtnim izidom, 1.054 nesreč s telesnimi poškodbami in 1.750 nesreč z materialno škodo.

90-letnica Ruske kapelice - V Kranjski gori so slovesno proslavili 90-letnico postavitve Ruske kapelice pod gorskim prehodom Vršič. Kapelico so postavili ruski ujetniki v spomin na svoje vojne tovariše, ki jih je leta 1917 zasul snežni plaz. Kako pomembna je Ruska kapelica za celotno Evropo dokazuje udeležba predsednika Evropskega parlamenta Josepa Borella na tej slovesnosti. Vodja ruske delegacije Sergej Mironov je v svojem govoru poudaril potrebo po ohranitvi slovanske kulture in izrazil hvaležnost Slovincem, da ob tej kapelici ohranjajo spomin na ruske vojake. Del spominske svečanosti pod Vršičem je bila pravoslavna liturgija, ki jo je vodil visoki predstavnik ruske pravoslavne cerkve metropolit Philaret. Slovesnosti se je udeležilo tudi precej političnih osebnosti ter katoliških in pravoslavnih cerkvenih dostojanstvenikov.

Osnutek razvojnega programa Slovenije - Konec julija 2006 je slovenska vlada sprejela osnutek razvojnega programa, po katerem naj bi Slovenija, po besedah ministrskega predsednika Janeza Janša, do leta 2023 postala najbolj uspešna država v Evropi.

Gre za 34 planiranih projektov, ki naj bi jih Slovenija izvedla v naslednjih sedemnajstih letih, kot ustanovitev novega univerzitetnega medicinskega centra v Mariboru, mreže petih urgentnih oddelkov v okviru ljubljanskega Univerzitetnega kliničnega centra ter štirih urgentnih centrov v regionalnih bolnišnicah. Do leta 2017 naj bi zgradili tudi novo jedrsko elektrarno, devet tehnoloških parkov (v Murski Soboti, v bližini Novega mesta, v Novi Gorici, Postojni, Celju in Slovenj Gradcu. V načrtu je tudi prenova Smučarskega centra v Planici.

Med bolj nenavadnimi projekti je planirana izgradnja zabavnega parka na Hajdini pri Ptujju in gradnja umetnega otoka v velikosti 30,000 kvadratnih metrov v Jadranskem morju.

Slovenija v evropskem monetarnem sistemu - V začetku naslednjega leta bo Slovenija postala prva nova članica Evropske skupnosti, ki bo prešla na evropski monetarni sistem. Pri zamenjavi bo en euro veljal 239.64 tolarjev. Dokončni sprejem Slovenije v evropski monetarni sistem so 11. julija potrdili evropski finančni ministri.

Slikarki iz Slovenije razstavljali v Torontu - V Torontu sta od sredine julija do sredine avgusta v TPW Gallery razstavljali dve slovenski slikarki, Tatjana Vujinovič in Zvonka Simčič. Poleg nekaterih drugih jugovzhodnih evropskih umetnikov sta sodelovali na razstavi s svojim projektom Folklor. Obe slovenski umetnici sta svetovno priznani in sta že razstavljali po

Evropi in ZDA.

O Fructalovih proizvodih - Fructal je največji proizvajalec sadnih sokov v Sloveniji. Njegovi proizvodi so zaradi visoke kvalitete zelo cenjeni. Tudi Slovencem v Kanadi so dostopni, tako v slovenskih delikatesah kot v nekaterih kanadskih živilskih trgovinah. Zgodovina Fructala sega v leto 1945, ko so zasadili prva drevesa z namenom, da bo podjetje sadje izvažalo. Najprej so začeli s proizvodnjo žganja in likerja. Podjetje je hitro napredovalo in leta leta 1962 je bilo potrebno zgraditi novo stavbo in skladišče ter posodobiti polnilne naprave. Kot proizvajalec sokov je najprej zaslovel s svojo lastno znamko soka Dvojni C. Leta 1970 je imel Fructal že 732 zaposlenih in je slovel kot največji proizvajalec sadnih sokov v bivši Jugoslaviji. Leta 1972 se mu je pridružilo podjetje Alko iz Ljubljane. Odtlej je Fructal proizvajal alkoholne pijače pod znamko Alko, sokove in marmelade pa pod znamko Fructal. Pod znamko Frutek je Fructal začel proizvajati tudi sadne sokove in hrano za dojenčke. Od leta 1990 Fructal največ izvažava v Rusijo, Češko, Kanado, ZDA in v Italijo. Leta 1996 je Fructal postal javna delniška družba, ki jo je lastilo 7.120 delničarjev. Leta 2001 je 84.3 odstotka Fructalovih delnic odkupila Pivovarna Union d.d.

Vsi proizvodi, ki jih prodajajo pod Fructalovo znamko, so izdelani iz naravnega sadja in zelenjave, brez dodatnega sladkorja, kemičnih konzervansov ter umetnih barv in arome.

Spored prireditev 15. septembra do 31. decembra 2006.

<i>Datum</i>	<i>Kraj</i>	<i>Informacije</i>	<i>Prireditev</i>
September			
15.	Browns Line	416-282-4050	Sprejem veleposlanika
17.	Holiday Gardens	416-282-4050	Fourth Picnic
	Simon Gregorčič	905-851-0932	Vinska trgatev
24.	Večerni Zvon	905-625-5485	Vinska trgatev
Oktober			
7.	SAVA	519-884-4736	Oktoberfest
8.	Slovensko Letovišče	416-621-8261	Vinska trgatev
14.	Slovenski Dom	905-669-2365	Wine Tasting Bus trip
28.	Bled Planica 13- Slovenian Canadian Scholarship	905-333-5813	10 th Annual Banquet
November			
4.	Browns Line – VSKO		Banket in Kanadsko Slovenska Konferenca
5.	Browns Line – Victoria Fund	905-276-7258	Talent Show
11.	Lipa Park	905-685-4149	Martinovanje banket
	SAVA	519-884-4736	Lovski banket
	Večerni Zvon	905-865-3036	Martinovanje banket
18.	Bled	905-544-2464	Lovski banket
	Slovenian Hunters & Anglers	905-278-0284	Moose banket
	Holiday Gardens	416-282-4050	Drugi banket
25.	Simon Gregorčič	905-851-0932	Banket
December			
2.	Slovenski Dom - Manning Ave. Toronto	905-669-2365	Božični banket
3.	Lipa Park	905-685-4149	Božičnica
10.	Bled Planica 13	905-544-2464	Božičnica
	Holiday Gardens	416-282-4050	Božičnica
	Slovenski Park	416-418-6025	Miklavž
31.	Lipa Park	905-685-4149	Silvestrovanje
	Bled Planica 13	905-544-2464	Silvestrovanje
	Holiday Gardens	416-282-4050	Silvestrovanje
	SAVA	519-884-4736	Silvestrovanje

"All the services of a bank...

with the credit union personal touch."

Krek Slovenian Credit Union's philosophy is to provide a high level of financial services and products responsive to members needs. Our complete line of financial products and services helps its members manage their money and reach their financial goals. It's an ideal choice as your one-stop financial institution.

Discover the difference and become a member!

**KREK SLOVENIAN
CREDIT UNION LTD.**

747 Browns Line, Toronto 416-252-6527 www.krek.ca

Slovenia
Credit Union

**50 years of
member service**

**Join our Credit Union
family today...**

...and take full advantage of the wide range of financial services and benefits your membership entitles you to.

- residential mortgages
- commercial mortgages
- CMHC approved lender
- prime rate car loans
- home equity line of credit
- pers. & bus. lines of credit
- consolidation loans
- no charge chequing
- RESPs (educational)
- RRSPs (savings)
- RRIFs (income)
- Can. & Ont. bonds
- bilingual service
- Interac/debit card
- mastercard
- investments
- safety boxes
- wire transfers
- savings
- deposits (insured to \$100,000)
- student \$aver program
- internet banking
- direct deposit
- utility payments
- business accounts
- U.S. dollar accounts
- free travellers cheques

Proud sponsor of Slovenian community events.

**3000 members already bank here...
...come see why you should too!**

**Free
Internet
Banking**
with free online
bill payment

Main Office
725 Brown's Line
Toronto, ON M8W 3V7
Tel: 416-255-1742
Fax: 416-255-3871

Manning
611 Manning Ave.
Toronto, ON M6G 2V9
Tel: 416-531-8475
Fax: 416-531-8533

Hamilton
23 Delawana Drive
Hamilton, ON L8E 3N6
Tel: 905-578-7511
Fax: 905-578-5130

**Offering the best
Mortgage
Rates**

www.sloveniaku.on.ca